

# DACIA

## 2 Lei

Redacția și administrația:  
Timișoara, I., Strada Lonovici 2  
Telefoane:  
Redacția și administrația 12-66  
Tipografia 14-69

Șefredactor:  
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru  
țărani, preoți și învățători 300 lei.  
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:  
Dr. N. ILIEȘIU

Ziar de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

## RO DOMO

Editorialul ziarului „DACIA” ne vom  
face o regulă, care în decursul vremii,  
forma unei tradiții...  
vom anunța nici un program, oricât  
ar ar părea.

tru ca să nu se creadă că, eliminând  
formalități căzute în desuetudine,  
după originalități, vom lămurii po-  
astră. E un act de bucătărie gazetă-  
șim totuși ca opinia publică a Ți-  
șă, care ne adresează, să la cunoștință  
de împărțasească gândurile. Reconști-  
bilanțul celor douăzeci de ani de viață  
astă — îndeosebi în acest colț de  
cu o oarecare durere trebuie să con-  
șă nu am făcut altceva, decât am  
marele act al Unirii și am ridicat  
la plăci comemorative.

a asta s'a rezumat activitatea nos-  
lică. Mai putem adăoga, că am fost  
predigi și în domeniul politic. În  
ntre diversele ideologii, pe cari le-  
seceat de-avalma, nu a fost crutat  
și nimic. Timișoara, Aradul și Ora-  
șoanele de pe liziera apuseană a  
șmalului au fost subordonate electo-  
lar așezăminte culturale sau so-  
șericele, școalele, spitalele, drumu-  
cari trebuiau să marcheze în acest  
forța și vitalitatea nației românești,  
șas, în măsură mai mare sau mai  
printru cartoane, în chip de proiecte,  
acte din programul cutărui partid.

anarhia a cuprins țara, dela un ca-  
celalalt, primul ei slujitor și soldat,  
șeșele Carol II., a rupt cu tradiția  
șlă, î ncredințându-i destinele unor  
noui.

enirea, pe care am dobândit-o cu  
suferințe și sânge vărsat, trebuia  
șată.

urile țării sunt dirijate azi într'un  
șou, bazat pe ordine și omenie.

il „DACIA” se încadrează în acest  
șe ordine și omenie și tocmai de aceea  
șăm „program” sau „proiecte” pen-  
șor, pentru că, la rândul nostru,  
șun punct din programul dirigitori-  
ș-au asumat greaua sarcină de a  
șun străgăit opera de consolidare a

om strădui să oglindim fidel toate  
șările populației din Ținutul Timiș,  
șind-o în acelaș timp obiectiv și ra-  
șpre evenimentele ce se petrec în țară  
șătate.

șjba acestui ideal, avem satisfacția  
șune, că s'au grupat în jurul nostru  
șde seamă mănuntori ai condeiului  
șnt, iar societatea culturală „Astra”  
șmerită o deosebită mențiune — ne-a  
șt în bună parte mijloacele de a edita,  
șimșoara, un ziar, care, ca mijloace  
șși nivel intelectual, va putea fi la  
șa celor mai pretențioase publica-

șaceste lămuriri, pornim la drum cu  
șnesc și creștinesc „Doamne ajută”.

ROMULUS P. ROȘU.

## CUVINTE REGALE:

Rostul nostru este să fim mijlocitori între generații, să preluăm  
comoara patrimoniului trecut, s'o sporim muncind și s'o tre-  
cem sporită, generațiilor viitoare.

75 ani dela întemeierea „Astei”  
20 Septembrie 1936.

## Dacia - ziarul tuturorora

De mult s'a simțit, în acest colț de țară, nevoia unui ziar de afirmare românească.  
Oamenii de bine, peste toate deosebirile de credințe politice, au încercat nu odată, înjghebarea  
unui astfel de ziar în metropola Banatului. Imperativul sincerității, care urma să stea de strajă  
la solidaritatea românească pentru o acțiune de acest fel, n'a putut birui. Avântul fusese, pe  
semne, prea slab pentru a putea trece anumite bariere

Nici când nu e însă prea târziu pentru un lucru bun. Azi, când în urma împrejurărilor  
interne și externe ne-am regăsit mai solidari, mai grijulii de binele obștesc și mai hotărâți  
pentru fapte mari, plinirea unei vechi și legitime cerințe e firească. Suntem, Românii din acest  
Ținut, mulțumitori Dnului Rezent Regal Dr. Al. Martha și Dlor Miniștri-Subsecretari de stat E.  
Titeanu și Dr. C. Băran, celui dintâiu pentru inițiativa stăruitoare, celor din urmă pentru larga  
înțelegere și deopotrivă de largul sprijin.

Dacia nu e a nimănui, dar e a tuturorora: nu stă în slujba nici unei grupări, ci servește  
nevoile spirituale românești din aceste părți. Pentru a învedere absența oricăror interese per-  
sonale și a asigura perfecta obiectivitate, ziarul a fost pus sub egida Astei Bănățene, care a  
dovedit că n'a înțeles și nu înțelege să se preocupe decât de probleme de interes obștesc care  
strâng rândurile, dar nu le răresc niciodată.

Nu un drept, ci o datorie are acest colț de țară să se facă sincer cunoscut. Numai în  
acest chip se va adânci cu adevărat solidaritatea națională, se va desăvârși pentru veșnicie  
unirea sufletească, princi afirmarea integrală și românească.

Astra Bănățeană dorește Daciei, în clipa mănecării ei la drum, spor și trăinicie.

SABIN EVUȚIANU

Președintele „Astei Bănățene”  
Directorul Serviciului Social din Ținutul Timiș.

## O senzațională declarație a președintelui Roosevelt:

# „Germania ar putea declanșa războiul mâine”

Seful Statelor Unite a cerut convocarea Senatului în sesiune  
extraordinară dacă războiul din Europa ar izbucni

Forțele Statelor Unite vor manifesta alături de guvernele  
din Londra și Paris împotriva puterilor axei

NEW-YORK, 20 (Radior) „New-York  
Herald Tribune” afirmă că în cursul  
conferinței extraordinare a senatorilor  
republicani și democrați la Casa Albă,  
președintele Roosevelt ar fi adresat au-  
ditorilor săi un avertisment solemn cu  
privire la primejdiiile situației europene.

Președintele Roosevelt a afirmat că  
situația europeană este cu mult mai pri-  
mejdioasă decât se crede în general și  
că Germania poate provoca războiul pes-  
te o zi, o săptămână sau o lună.

În consecință președintele a declarat

că este absolut indispensabil ca legea  
neutralității să fie modificată astfel  
încât să dispună de o autoritate mai mare  
în conducerea politicii externe. Dacă  
congresul s'ar grăbi să se amâne fără  
a fi soluționat chestiunea neutralității  
el riscă să fie convocat la Washington  
într'o sesiune specială, în plină vară  
dacă războiul ar izbucni în Europa.

Președintele Roosevelt a comunicat  
apoi senatorilor o serie de informații  
din Europa citând în primul rând un ra-

port a lui Davis, ambasador la Bruxelles  
și fost ambasador în Rusia, care a supus  
departamentului de stat, un raport ex-  
cepțional de interesant, asupra situației  
din Europa. Concluzia raportului Davis  
este că desființarea raportului și  
întoarcerea la politica istorică a Statelor  
Unite, ar putea contribui la evitarea  
unui război mondial. În acest scop este  
necesar ca toate forțele Statelor Unite,  
să se manifeste alături de guvernele din  
Londra și Paris împotriva puterilor  
axei.

## LITERARE :: CULTURALE :: ARTISTICE

Rostul Serviciului Social  
de

Prof. Traian Topliceanu

Sunt douăzeci de ani de când Neamul nostru trăiește sub semnul reîntregirii naționale. Douăzeci de ani au trecut în frământările inerente unui început de eră nouă în viața românismului și — în măsura în care oamenii au putut să se ridice la înălțimea chemării lor — s'au arătat strădanii spre realizări. Totuși realizările nu ajung nici pe departe măsura celor ce trebuiau îndeplinite.

Până anul trecut clasa conducătoare așa zisă intelectuală — în marea ei majoritate s'a complăcut în lupte sterile, întemeiate pe interese individuale și chiar personale, organizate în partide. Deși cei mai mulți reprezentanți ai acestei clase s'au ridicat de jos, din țărâni-me, totuși legăturile — cu rare excepții — fără trăinicie. Clasei conduse — țărânimii, care reprezintă 80% din populați- țării — i s'a dat rol electoral. Era firesc ca vrajba să se încingă între cei de sus și apoi prin imitație — să treacă jos între locuitorii aceluiași sat. Satul cu realitățile lui a fost folosit doar ca figură oratorică.

Nu poate fi, deci, nicio mirare dacă înseși instituțiile de stat sau particulare au avut de suferit în funcțiunile lor din cauză că „electoralul” ajunsese la puteri discreționare.

Astfel s'au uitat — cu sau fără voie — nevoile vieții sociale a satului românesc ca celulă de bază a Statului.

Din activitatea unei noi sociologii, sprijinită, prin Fundația Regală „Principele Carol”, chiar de M. S. Regele, — s'a ajuns la constatarea că satul este o realitate vie, iar totalitatea satelor o altă realitate și mai mare, pe care se bazează însăși existența Neamului și prin el, a Statului. Această nouă direcție sociologică cere imperativ: cunoașterea satului în toate aspectele bune și rele.

Dela această cunoaștere totală se poate ajunge mai ușor la soluții care să impună: 1. primenirii vieții sociale țărănești în sensul unei civilizații ducătoare la un trai mai bun; 2. armonizarea vieții țărănești în cadrul comunității sătești prin unificarea acțiunilor de stat și particulare; 3. apropierea generațiilor de intelectuali față de nevoile și calitățile țărănești.

De aci s'a născut Legea Serviciului Social promulgată la 18 Oct. 1938.

Prin această lege nu s'a creiat un Minister nou, ci s'a dat putere oficială unei acțiuni de cultură care trebuie să pri-

vească: sănătatea, munca, mintea și sufletul țaranului.

Un lucru trebuie să se înțeleagă: Serviciul Social nu are rostul de a se substitui altei autorități de stat. Nu, Serviciul Social — prin Căminul Cultural pe care-l organizează în fiecare sat — are menirea de a ajuta, prin fapta voluntară a fiecărui membru, acțiunea instituțiilor de stat, de a armoniza acțiunea tuturor instituțiilor de Stat și particulare atunci când este vorba despre realitatea socială a satului.

Căminul Cultural este organizația obștei sătești prin care fiecare membru al obștei contribuie — cum poate — la o altă înțelegere a sănătății, muncii, minții, sufletului și a conștiinței naționale.

Această înțelegere isvorește din grijă pe care fiecare trebuie s'o avem pentru viața de totdeauna a Neamului și Statului român. Serviciul Social vine să introducă puțințică ordine în haosul de „culturalizare” care de 20 ani se manifestă aproape fără nici un plan.

Nu mai în Timișoara există peste 70 de Asociații Culturale și de binefacere și cele mai multe n'au alt merit decât de a avea un președinte, câțiva membri în comitet, cereri la autorități pentru subvenții, iar drept activitate: o conferință — două și eventual un bal organizat în sezonul de iarnă.

În mai fiecare sat există 2—3 asociații care n'au avut alt rezultat decât acela de a fi divizat comunitatea sătească în tot atâtea tabere, după interesele sau ambițiile unuia sau altuia. La un plan unitar de acțiune a acestor nenumărate asociații nu s'a putut ajunge.

De-acum încolo fiecare asociație trebuie să se încadreze ca secție a unui Cămin Cultural și să-și însușiască planul de lucru stabilit de obștea satului sau orașului prin Sfatul Cultural.

Această solidaritate de muncă o impune legea Serviciului Social.

Dar cum pentru orice acțiune mare este nevoie de timp, de perseverență, tot așa pentru acțiunea ce se vrea determinată prin Serviciul Social, ar fi copilăros să se aștepte rezultatele imediat.

Educația națiunii este o problemă atât de mare și atât de însemnată încât nici timpul și nici perseverența nu trebuie să aibă margini.

Grija pentru binele neamului și speranțele în mai bine se arată dela cel mai umil Român al statului românesc până la Regele Țării.

Curentul sănătos de manifestare muzicală, care va trebui să curgă tot mai puternic în capitala și orașele bănățene, plus indeletnicirile zilnice ale corurilor și fanfarelor noastre sătești se vor bucura de o fericită reciprocitate prin dările de seamă în cronicile noastre.

FILARET BARBU

## Foi volante

## Panait Istrati

Acum 4 ani, boemul îndrăgostit de zări, veșnic în goană după frumos, s'a înfrățit cu veșnicia.

Despre Panait Istrati, nu se poate spune că a murit. De-abia după moartea lui a început să trăiască cu adevărat.

La puțină vreme după moarte i-am văzut locul de odihnă. Un morman de pământ, cu o cruce simplă de lemn, pe care-i era scris doar numele. Numele lui care mi-a evocat atâtea belșug de frumos, atâtea gânduri minunate.

Chinuit de sublimul pe care-l dorea, Panait Istrati, s'a ridicat pe o platformă la care puțină, foarte puțin, au putut ajunge. Cu toată lupta lui cruntă împotriva unei boale care nu iartă, cu toată meschinăria și murdăria umană, cu care s'a întâlnit la fiecare pas, autorul vieții minunate a lui Adrian Zografi a fost optimist și a iubit oamenii.

El credea în triumful frumosului și a proclamat acestui sfârșit de veac o religie a sufletului, fără de care — zicea el — viața nu poate fi posibilă. Și totuși...

Ce'nseamnă picătura de sublim care o propovăduște un visător? Panait Istrati n'a cerut nimic dela oameni și dela viață; el n'a vrut decât un singur lucru: Din lupta cu animalul, care sălășluște în fiecare din noi, să lase el biruitor. Și a reușit!

Poate nimeni mai mult ca el n'a simțit amărăciunea biruinței a sufletului, a sublimului din care Panait Istrati și-a făcut o religie.

„O clipă sufletul se poate apleca sub povara trupului însetat, dar cine-l va putea hrăni când se va redresa din nou?... Se întreba el.

Personalitatea lui puternică, năzuința sinceră și arzătoare spre înălțimi, talentul cu care a știut să toarne în slove, a făcut din el un uriaș al literaturii noastre — apreciată datorită mai cu seamă lui, atât de mult peste hotare.

## Cézanne: un mare nedreptății al vremii lui

Acum o sută de ani, în localitatea Aix en Provence, s'a născut Cézanne, unul dintre cei mai mari pictori francezi, pe care oamenii vremii lui l-au negat, ca abia târziu, posteritatea să-l așeze cu toată cinstea cuvenită, în galeria marilor maeștri ai penelului.

Tatăl lui Cézanne, un mare bancher, vroia să-i pregătească spre a avea în el un tovarăș de afaceri și de acela l-a înscris la facultatea de drept, pe care a părăsit-o însă spre a se dedica cu totul picturii.

A muncit mult și stângurul său vis era de a putea expune la Salonul Oficial, unde după ce fusese respins de câteva ori, reușește în anul 1882 să-și vadă visul împlinit. Lucrările lui trec însă aproape neobservate. Dar Cézanne nu se descurajează ci trece peste toate înfrângerile cu o majestoasă îndiferență, nestrecurând în operele sale nimic din sbuciumul insucceselor.

Peisajile sale sunt pline de lumină și de liniștitoare tăceri. Îți strecoară în suflet pace și odihnă (îmi amintesc în momentul când scriu aceste rânduri de un minunat tablou al său care reprezintă un sat însori. L'am admirat mult. A'ăta lumină, atâtea variații de culoare, atâtea căldură cu greu se poate întâlni într-o operă artistică).

Cu toată amărăciunea sufletului neînțeleș, cu toată neprețuirea artei sale, Cézanne a lucrat mult lăsând atâtea opere prețioase în urma lui, care poate ar fi fost pierdute pentru artă — spune Edmond Jaloux — dacă în viață altfel ar fi fost favorizat de soartă.

Mia Marian

MEMENTO  
TIMIȘ

## Cale

JOI, 20

Ortodox: Sfântul Prooroc  
Catolic: Sfântul Ieronim.  
Farmacii de serviciu: Circ. I: G. Brătianu. — Circ. II: Șarpe, Pța. Tr. — Circ. III: Merkle, Str. Miron Cos. — Circ. IV: Diana, Str. Brătianu 29. Circ. V: Kövály-Chioreanu. — Frate Panajoth. — Freidorf: Eremita.

## Spectacole

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Azilul de noapte” după Maxim Gorki, cu Jean Gabin, Louis Jouvet, Sus Prim și Vladimir Sokoloff.  
Inceputul repr.: orele 18 și 21.15.

Apollo: „Saltul mortal” cu Albrecht Schönhals, Sabine Peters, T. Loos.  
Inceputul repr.: orele 18 și 21.15.

Scala: „Cetatea Destinului” cu E. Flynn, Olivia de Havilland, Rosalind și Patric Knowles.  
Inceputul repr.: orele 17, 19 și 21.15.

Corso (fost Rivoli): „Honolulu” cu Nor Powell, Robert Young, George B. Grace Allen.  
Inceputul repr.: orele 15, 17, 19.

Atlantic: „Tigrul din Arizona” cu Beery și „Incurcă Lume” cu Mik și Georg Alexander.

## Biblioteci

Biblioteca Municipală (Str. Ungurea) deschisă între orele 7.30—13.30. Intră liberă.

Sala de Lectură a Institutului Francez Înalte Studii în România (Bul. Ferdinand I, 1/a): deschisă între orele 19—20. Intră liberă.

## Radio

JOI, 20 IULIE

Radio - România, Radio - București, Radio-Experimental. Ora 8.30: Concert de dimineață (discuri); Gimnastică ritmică; Sfaturi gospodărești; Continuarea concertului de discuri; Sfaturi medicale. Ora 12: Muzică variată (discuri). Ora 13: Ora Sport, Cota Dunării și a barei Sulina. Ora 13.05: Concert de prânz (Orchestra Petrică Motol). Ora 13.45: Spectacole. Ora 13.55: Continuarea concertului de prânz. Ora 14.10: Radio-jurnal. Ora 14.30: Continuarea concertului. Ora 15.10: Actualități. Ora 19: Ora, Mersul vremii. Ora 19.02: Actualități culturale. Ora 19.17: Concert de după amiază (Orchestra Alhambra, condusă de Ion Vasilescu, voce Titl Botez, M. Petculescu, George Florea, H. Mălinescu). Ora 20: Proorocul Ilie de Pr. Gala Gala-tion. Ora 20.15: Furtună, Cavalcade și Sabaturi în muzică (discuri). Ora 21: (În-tece, jocuri și romanești românești (discuri). Ora 22: Radio-jurnal, Sport. Ora 22: Muzică de dans (discuri). Ora 22.45: Radio-jurnal. Ora 23: Discuri de Fănică Luca și Grigoraș Dinicu. Ora 23.30: Emisiune românească pentru Germania: I. Străjeria de G. D. Mugur; II. Muzică românească; III. Radio-jurnal în limba germană.

POSTURI STRAINE: CE SA ASCULTAM  
Concerte. Ora 21.15: Viena: Concert Brahms; Ora 22.30: Hamburg: Concert de muzică de cameră; Ora 24: München: Concert de muzică de cameră.

Dans. Ora 23.30: Königsberg; Ora 24: Luxemburg; Ora 1.15: Londra.

Operă. Ora 22: Roma I, Wagner: Lohengrin.

Informații în limba română. Ora 20.19: Roma (unde scurte 31.02 m) și Ora 20.30: Bari I.

## „DACIA”-MUZICALĂ

Banatul așteaptă de mult un cotidian, în care să se reoglindească toate preocupările și năzuințele artistice-muzicale ale celei mai muzicale provincii românești.

„Dacia”, care a pornit la drum cu cele rai frumoase sentimente și cu o dragoste nețărânită pentru gila strămoșească și sufletul bănățean, printre alte importante dezeritate de ordin cultural — și-a înscris și o pagină pentru mișcarea muzicală autohtonă, urmând să se discute toate problemele care interesează Banatul atât din punctul de vedere al creației, cât și al organizării muzicale.

Vom reda cu multă obiectivitate toate străduințele care se depun pe altarul muzical al Banatului. Vom încresta pe răbojul acestui cotidian, cu seriozitatea și competența cuvenită, producțiile meritorii ale vieții

noastre artistice-muzicale. Cronica muzicală va cuprinde, în afară de aprecierile genului major de artă, și reportajul vastei mișcări muzicale țărănești.

„Asociația corurilor și fanfarelor române din Banat”, care numără 110 coruri și 79 fanfare, este unica înțeghebare de adevărate nucleu de viață românească și culturală a satului bănățean. Cei cari ne-au urmărit activitatea de până acum, desfășurată în asociația muzicală a Banatului, cu siguranță au subliniat supremul țel care ne-a călăuzit încă de pe timpul regretatului maestru lugojan Ion Vidu.

De acum înainte, prin „Dacia”, ne vom ocupa în mod sistematic de rosturile fundamentale ale acestei asociații, pentru ca prin muzică să regenerăm viața națională a țaranului bănățean.



## Temeziurile Revizionismului Bulgar

marele ziar italian „STAMPA”, dl. Zingarelli publică un cuprinzător articol menit să infățișeze, sub toate raturile, pretențiunile Bulgariei față de țările din Balcani și din care ne putem obligați să reținem argumentele principale.

În prezentarea ziaristului italian, Bulgaria așteaptă momentul prielnic, pentru a putea cere revizuirea tratatului de pace dela Neuilly, încheiat la 27 Noembrie 1919, față de Grecia și România. Față de noi, Bulgaria invocă trei argumente, pe cari le vom rezuma în ordinea importanței ce le-o atribuie ziaristul italian.

Primul argument, dl. Zingarelli îl extrage din declarația d-lui Mușanoff, fost prim ministru, și care este de ordin economic. Bulgaria trebuie să ceară Dobrogea meridională, deoarece producția de cereale a acestei regiuni constituie 16% din producția totală a Bulgariei și numai 1.1% din aceea a României.

Al doilea motiv este de ordin etnic. În anul 1910, în Dobrogea meridională, — pe o suprafață de 7,609 km., — autoritățile bulgare au numărat 282.131 locuitori, din cari 134.331 de naționalitate bulgară, echivalând cu un procent de 47%, ceace înseamnă că bulgarii au avut o majoritate relativă.

Însfârșit, argumentul din urmă îl constituie afirmațiunea că, dacă România ar consimți la o rectificarea de graniță, ea nu se va putea plânge că nu ar mai avea o populație bulgară: mai rău decât în 177.000 bulgari așezați în Basarabia și 10.000 bulgari în Banat pe cari, bulgarii au aierul să ni-i ofere drept compensație.

Cuând cunoștință de temeiurile invocate de revizionistii bulgari, socotim că, să nu face o greșală dacă le-am ascunde opiniei publice românești. Aceasta din simplul motiv că, argumentele de ordin pur economic, sau de majoritate relativă nu vor putea niciodată duce la dărâmarea hotarelor noastre, iar cel de al treilea motiv, acela al compensației ar putea, într'adevăr, să constituie o bază de discuție între noi, dar nu în forma în care își inchipuie revizionistii bulgari.

Teoria compensației, formulată de către bulgari, relativ la regiuni și o populațiune care niciodată nu le-a aparținut, ne dă și nouă dreptul să formulăm același pretenție, deoarece și pe teritoriul Bulgariei se găsesc români, al căror număr nu este mai mic decât al bulgarilor așezați înăuntrul hotarelor noastre. În felul acesta, pretențiunile reciproce se compensează și, pentru noi, chestiunea aceasta este închisă.

Dar prin peana ziaristului italian, bulgarii se mai plâng că, înăuntrul hotarelor noastre naționalitatea locuitorilor bulgari ar fi amenințată, ceace nu este conform cu realitatea. România niciodată nu s'a datat la o politică de desnaționalizare pe care o practică autoritățile bulgare față de populațiunea românească din Bulgaria și nu se gândește să inaugureze o asemenea politică nici în viitor.

Dacă însă nu suntem crezuți, mai există încă o modalitate să rezolvăm diferendul dintre noi și bulgari și sub acest raport: să facem schimbul populației respective, după modelul grecoture, și în raporturile noastre viitoare nu va mai fi nici un motiv de suspiciune, nici deoarte, nici de alta.

Câtă vreme va avea brațe și o armă în mână, alte soluțiuni, poporul român nu va admite! ...

P. NEMOIANU

# PE DRUMUL TRADIȚIEI

Cei cari am trăit în Timișoara, dela apariția primelor raze ale Unirii, am asistat la nobilele eforturi românești ale multora, de a înfrigeba un cotidian demn și corespunzător menirii culturale ale neamului nostru în această parte a Țării.

Erau și naturale aceste strădanii, căci în Timișoara exista tradiție ziaristică, lăsată de „Luminătorul” lui Pavel Rotariu, „Timișiana” lui T. Păcățianu, „Dreptatea” lui V. Braniște, „Controlul” lui Bărcianu, etc. Și acestea în vremuri grele de cum-pănă, acum 50—60 de ani, când stăpânirea vitregă, roșogolea sfidătoare asupra noastră lavina proceselor și spectrul Seghedinului.

În 1919, când Timișoara nu era încă românească, firul tradiției naționaliste bănățene, dă aici cel dintâi cotidian românesc, prevestitor de vremuri noi. „Banatul” de acum 20 de ani, era expresiunea românească a provinciei noastre și strigătul de înviere a Neamului. Era prevestitorul vieții noi. În jurul „Banatului” de acum 20 de ani, se grupase întreaga românime din Apusul Țării, căci slova lui nu era expresia unui partid politic, ci glasul Neamului dornic de apa vie a izbăvirii.

Vin vremurile desbinării. „Banatul” sucumbă. Intrase politica între noi. Fiecare partid cu ziarul său. Asistăm la o țiganiadă sfâșietoare de inimă.

Așa era vremea. Așa era în toate părțile. Poate la noi mai puțin, decât în alte părți. Presa noastră de partid însă așa păcătoasă cum a fost, dela Unire încoace, pe lângă toate excesele duse până la trivialitate, a avut și momente admirabile de demnitate. Din ea s'a desprins ca apa cristalină de izvor ideea naționalistă bănățeană și spiritul unității etnice-geografice a Banatului. În ea s'au desbătut problemele mari bănățene, încadrate în ideea generală de Stat. N'am avut o presă de bulevard, ori de șantaj. Am avut lacune de presă, violențe de limbaj, atacuri pătimașe și chiar imixțiuni nepermise în viața privată.

Părțile bune din vechea presă bănățeană le cultivăm. Ziarul nou „DACIA” va fi continuatorul tradiției cinstite bănățene. Liber de maramul presei de partid, va milita pentru noua viață de consolidare națională.

Cei cari suntem grupați în jurul acestui ziar, ne dăm seama de greaua

răspundere ce ne-am asumat-o. Pă sim însă cu încredere pe drumul a pucat pentru a servi cu modestele noastre puteri, la consolidarea națională a scîmpei noastre Țări.

Orânduiriile de azi au dat cuvenita cinste Banatului, așezând în guvern la loc de frunte un fiu neaoș bănățean. Iar de Reșident Regal, dsemenea. Din dragostea neinteresată pentru această parte a Țării, d. Ministru Dr. Coriolan Băran și a Excelenței Sale Dr. A. Marta secundat cu vigoare de d. Dr. Gh. Ciupe secretar general al Ținutului, a isvo-rât cotidianul „DACIA”. Și din sâr-guința de furnică a neobositului președinte al „ASTREI BĂNĂȚENE”, Sabin Evițianu. Acești prednici bărbăți au știut prezenta cu efect necesitatea culturală a noastră, forurilor centrale și au încununat cu succes nzuința, de ani de zile trâmbitată, a intelectualității din părțile noastre.

Sub egida acestor personalități, cu suflet neîntinat plecăm la drum. Acțiunea noastră va fi împodobită cu doritul rezultat, dacă vom fi înțeleși. O provincie, cea mai bogată, trebuie să-și aibă un cotidian românesc. Căci în alte limbi, are multe.

NICOLAE ILIEȘIU

## Doună locuri de refugiu și recreație ale populației din Timișoara

Pădurea Verde și plaja Timișului din comuna Șag  
Amenajări și mijloace de transport ce se impun

Timișoara 20. — Orașul Timișoara, așezat pe traseul canalului Bega, are o baie de vară dintre cele mai bune. E strandul comunal, accesibil și la îndemâna oricui și pentru care primăria municipiului nostru n'a crutat niciun sacrificiu spre a satisface toate exigențele publicului.

La intrare, s'a amenajat o splendidă grădină de flori, vin apoi barăcile, în care se găsesc bufetul, cabinele pentru desbrăcat, bărcile, un restaurant, o tutungerie etc. Nu lipsește nici telefonul, nici patefonul prevăzută cu instalațiuni de transmitere prin doză electro-magnetică.

Plaja de nisip, curată și îngrijită, este deasemeni prevăzută cu bănci de odihnă, șez-lon-uri, aparate de gimnastică și trambuline de făcut salturi în apă. Albia Begheului, a fost deasemeni amenajată ca să ofere toate adâncimile de apă, pentru copii mici, ca și pentru înotători.

Malul de Nord al Begheului, are verdeață multă, e mai plin de poezie. Cei cari iubesc canotajul, dacă nu au barca lor proprie, pot închiria oricând o barcă cu care să facă o plimbare în susul Begheului, până la Ghiroda.

În ce privește transportul, din oraș și până la strand, nimic de obsecționat. Tramvaiele stau la îndemâna oricui.

### Snagovul Timișocenilor

Al doilea loc, un fel de Snagov al timișocenilor, este plaja, de pe malul Timișului, din comuna Șag, cale de 12 km. dela oraș până acolo.

Cei 12 km., pot fi parcursi cu trenul, dar fiindcă acesta costă prea mult — 60 lei dus și întors — oamenii, din toate straturile sociale, recurg la autobuze, camioane și autotaxiuri pe cari le închiriază. Alții se duc cu automobilele proprii, cu motocicletele, cu bicicletele și chiar apostolește.

Ca să vizităm acest loc, noi am ales trenul. În 20 minute, am sosit la destinație. Am descins într-o prea frumoasă gară, prea curată și prea împodobită cu flori pentru o omună rurală care numără mai puțin de 3000 locuitori. Dela gară până la plajă, am

mai parcurs 4—500 metri pe jos, apoi am ajuns la o cabană mică de scânduri, — în care sunt bufetul și cabinele, — așezată la marginea unei pădurice umbroase.

La masă, publicul se răcarea cu bere, limonată și înghețată, delectat de un saxofon improvizat, condus de un flăcău țăran din comuna Șag, anume Petru Cîncea, care s'a făcut muzicant, nu de dragul banilor căci e destul de bogat, ci de al doinelor românești.

În câmp deschis și în pădurice, am văzut zeci de vehicule de tot felul, numeroase animale și sute de persoane de toate vârstele, odihnindu-se la umbra copacilor. Au venit în familie, cu mâncare pe o zi întreagă.

Dincolo de pădure se întinde plaja de nisip, foarte lungă și foarte lată; apoi, apa curgătoare a Timișului, pe malul căruia, până sus de tot, se înșirue numeroase grupuri răslețe de oameni. Aceștia, în locul nisipului fierbinte, au ales covorul moale și mătasos al fânului și umbra plăcută a sălciilor pletoase.

Primarul comunei Șag, dl. dr. Gheorghe Stoian, proprietarul nebeneficiar al plăjii și carierei de nisip, ne spune că vin aici în zilele de sărbători între 1500—2000 de oameni, în majoritate muncitori și funcționari modeste. În acest loc, în plină natură, unde mâna omului n'a făcut aproape nimic, cei cari caută refugiu și recreație fizică și sufletască, găsesc pe prisonință.

### NEAJUNSURI CARI SE CER COMPLECTATE

Acest loc minunat, a fost descoperit de cei dornici de-a evada dintre zidurile de captor ale orașului, în anul 1924. De-atunci atrage tot mai mulți vizitatori. În urmă cu 4—5 ani, transportul îl deservea autobuzele unei cooperative, desființată de legea cărăușiei publice. Anul trecut au circulat mai multe trenuri speciale cu tariful mai redus, dar cari au fost suprimate.

Anul acesta, am arătat mai sus cum se călătorește; în condițiunile cele mai grele. Un neajuns pe care Direcțiunea CFR, trebuie să-l înlătore. Să pună pe această rută un automotor care să circule din oră în oră, până jos la plajă și să înființeze bilete cu

prețuri reduse, valabile și la ducere și la întoarcere. Suntem convinși că nu va avea decât de câștigat.

Dacă se găsesc autobuze, cu atât mai bine. Mai trebuie apoi să se facă unele amenajări: o cabană mai mare, ca mai multe bărci, să se niveleze pe alocuri terenul, să se îngrijească plaja, să se amenajeze albia râului care ar mai trebui prevăzută și cu o plasă de sârmă pentru a opri murdăria ce vine pe apă.

Deasemeni să se ia măsuri — să le zicem — de ordin sanitar: să se curețe măcar odată pe săptămână resturile și murdăria ce o fac animalele, mai ales în pădurice. Iar scaldatul cailor să nu se mai facă deasupra locului unde se scaldă oamenii.

Terenul sportiv să fie mutat mai departe de cabană pentru ca mingea să nu mai lovească în capul oamenilor cum ne-a fost dat să vedem.

Cu aceste complectări și amenajări, locul devine cel mai ideal pentru timișoreni.

### PENTRU MUNCA ȘI VOE BUNĂ

Poate cele de mai sus, ar putea fi realizate, cu foarte puține eforturi și cu câteva intervenții — între care una și pe lângă Direcțiunea CFR, — de organizația Muncă și Voe Bună, prin intermediul Inspectoratului muncii și a Camerei de muncă.

Apoi, cum am văzut că majoritatea celor cari se duc la Șag sunt muncitori, să se organizeze excursiuni — weekend-uri căci au și ei dreptul, după o săptămână de lucru, la o zi de odihnă reconfortantă și recreatoare.

### Mare târg de Mătasuri

precum stife albe pentru Dame și Domni în toate dimensiunile pe lângă prețuri convenabile la

Magazinul de Resturi Textile  
Bulevardul Carol Nr. 5 și Strada Fröbi Nr. 40 (Casa Brück).

# Opasele din Tînut

## Cursuri pentru conducătorii de Cămine Culturale

### Apel către fruntașii satelor

Conducerea Serviciului Social, în dorința de a forma și pregăti pe actualii și viitorii conducători ai Căminelor Culturale, în spiritul rosturilor acestora, a hotărât ca în Tînutul Timiș, la Caransebeș, să deschidă o școală, ale cărei cursuri vor începe la 1 August.

Cursurilor vor fi frecventate în serii de câte 50 de inși și vor dura câte 15 zile.

Inscrierile se fac prin și cu recomandarea Căminelor Culturale județene.

Întreținerea va fi gratuită. Transportul îl privește pe participant.

Căminele Culturale județene, lucrează la întocmirea tablourilor. Fațem un călduros apel către fruntașii satelor să se înscrie.

„Asociația Corurilor și Fanfarelor române din Banat” va activa ca secție muzicală a Serviciului Social.

## Cele 189 de reuniuni muzicale vor constitui secțiile muzicale ale

### Căminelor Culturale din Banat

Tradiția centenară a Reuniunilor muzicale bănățene, a fost onorată de o binemeritată atenție din partea Sfatului Serviciului Social al Regionalei Tînutului Timiș. În adunarea generală de lucru, Sfatul Regionalei Serviciului Social, a luat ca vie satisfacție act de memorii Asociației, aprobând cererea acesteia de a fi autorizată ca unică secție pe Tînut a reuniunilor muzicale românești.

Cele 189 societăți muzicale afiliate Asociației, vor constitui conform articolului 15 din legea Serviciului Social, secțiile muzicale ale Căminelor Culturale.

Asociația Corurilor și Fanfarelor Române din Banat va activa de acum înainte sub auspiciile Serviciului Social prin coordonarea programului ei, cu acela al Serviciului Social.

Acțiunea Asociației, astfel înțeleasă, va fi sprijinită efectiv de Tînut.

Suntem informați că la toamnă, Asociația își va extinde cadrele de organizare și asupra județelor Arad și Hunedoara, transformându-se în Federală pe Tînut.

— D. FILARET BARBU, cunoscutul compozitor și dirijor bănățean, venit dela Lugoj la Timișoara încă din luna Ianuarie a. c., a fost reparțizat cu începere dela 1 Iulie a. c. la Conservatorul Municipal, în calitate de profesor la clasa de orchestră și teorie. D-sa va fi și șeful bibliotecii muzicale a Conservatorului.

Încă dela venirea la Timișoara d-sa a preluat conducerea Corului Municipal, precum și a Corului Lyra C. F. R.

## Scrisori din Arad

## O nouă tribună de afirmare românească la granița de Vest

Sub egida „Astrei Bănățene”, apare la Timișoara în ziua de 20. Iulie 1939 o nouă tribună de luptă și afirmare românească.

Existența acesteia va avea o importanță covârșitoare prin conținutul vast și obiectiv al coloanelor sale.

Imperios se simțea necesitatea unui viguros organ, cinstit și bine informat la aceasta graniță a țării, care să difuzeze în masa cititorilor doctrina nouă și constructivă a regimului actual, fapt ce prin integrarea noului cotidian în aceste meleaguri constituie un impuls în propagarea noului suflu ce s'a renăscut și se înfăptuiește consecvent sub augusta înțelegere de vreme, a Regelui nostru. Nu mai puțin trebuie să se știe că, în același timp, acesta va fi exponentul și apărătorul cel mai expresiv și în cea mai largă măsură a tuturor problemelor și intereselor locale.

Ziarul va purta numele atât de scump nouă românilor, „DACIA” și va fi condus de talentatul ziarist bănățean D. Romulus P. Roșu, care va fi secondat de cele mai reprezentative condee ale scriitorului din acest colț de țară.

Un serviciu de informație special, va pune în curent pe cititori cu toate manifestările locale, cu toate noutățile din interiorul și exteriorul țării, înainte de zărele din capitală cu 24 ore.

Arădaniilor cari au avut un rol important în sprijinirea presei române naționaliste din Ardeal sub împilarea maghiară, salutăm cu cea mai mare bucurie apariția acestui cotidian curajos — pus în slujba intereselor superioare ale Neamului, declarând că, se vor găsi în primele linii ale sprijinitorilor și cititorilor lui, — urându-i mulți ani în realizarea tuturor scopurilor propuse.

General ALEXANDRU VLAD

## Căminul cultural al județului Hunedoara

### Activitatea cercurilor „Astrei” a fost îndemnată și coordonată potrivit dispozițiilor noii legi de organizare Planuri pentru viitor

Deva, 19. — Serviciul social al județului Hunedoara a preluat în ultimul timp următoarele cămine culturale ale Fundației Regale „Principele Carol”:

Cimpa: „Avram Iancu”; Sibot, Gurasada „Silviu Dragomir”; Șoimuș: „Gh. Coșbuc”; Lăsău-Grid: „M. Eminescu”; Renghet: „Voevodul Mihai”; Simeria Veche, Valea-sângeorgiului: „Voevodul Mihai”; Burjuc: „Făclia”; Zam: „Sf. Vasile”; Vinerea: „Moș Herlea”; Tebea: „Octavian Goga”; Bozeș: „Regele Carol II.”; Bretea Română: „Regele Decebal”; Alun, Dâncul Mare: „Unirea”; Hărău: „Horia”; Almaș-Seliște: „Ion Gh. Duca”; Rechitova: „Decebal”; Clopotiva: „Episc. Al. Nicolescu”; Cârnești: „Regele Carol II.”; Șăulești: „Horia”; Fintoag: „Gh. Coșbuc”; Boz: „Regele Carol II.”; Folt: „Ionel Moța”; Tomesti: „Sf. Nicolae”; Răcăștia: „Vasile Alexandri”; Mărtinești: „Unirea”; Zlaști: „Regele Carol II.”; Cerbia: „Pr. Petru Ștefan”; Govâșdia: „General Drăgălina”; Sarmisegetuza: „Dacia Felix”; Ormîndea: „Avram Iancu”; Măgura Orăștie: „Regina Maria”; Certejul Superior: „Marele Străjer”; Totia: „Decebal”; Tâmpa: „Avram Iancu”; Câmpuri Surduc: „P. Ion Budoiu”.

#### CERCURILE CULTURALE ALE „ASTREI”

Dintr'un raport al căminului cultural județean se poate vedea că s'au primit de asemenea și s'au recunoscut ca existente și reale cercurile culturale ale „Astrei” din 42 de comune. Activitatea cercurilor „Astrei” a fost și ea îndrumată și coordonată potrivit ordinilor și dispozițiilor noii de organizare. S'au înființat cămine culturale, în baza instrucțiunilor privitoare la aplicarea prin „Astra” a legii serviciului social și a regulamentului căminelor culturale, în următoarele comune din județ:

Răpoțel, Cozia, Lăpușul Inferior, Lăpușul Superior, Nevoș, Balșa, Bretea Mu-

rășană, Gothatea, Bacea, Vărmaga, Săcărambu, Căstău, Simeria, Bălești, Sârbi și Bacea.

Actele de constituire ale Căminelor, verificate și vizate de noua conducere, se înaintează, pe măsura înființării noilor Cămine, forurilor superioare.

Noua conducere nu se mulțumește a crede că actul platonice al constituirii unui Cămin Cultural înseamnă o activitate continuă și reală. Deaceia Inspectorul Județean, în deplăcările pe care le va face în județ, va inspecta mai ales aceste Cămine nou înființate, care au nevoie de o continuă supraveghere și îndrumare.

S'au mai transformat în cămine culturale cercurile culturale ale „Astrei” din comunele Sănandrei, Sântohalm, Vulceș, Batiz, Leșnic, iar cele douăsprezece despărțiminte de plasă ale „Astrei” s'au transformat în sfaturi ale căminelor culturale pe plase.

Conducerea căminului cultural județean a stabilit consfătuiri pe plase cu conducătorii Căminelor și Cercurilor Culturale.

#### PLANURI PENTRU VIITOR

Conducerea căminului cultural Hunedoara nădăjduște ca odată cu planul de lucru al trimestrului următor să poată pune bazele unui muzeu fotografic din care să se vadă clar realizările căminelor culturale ale acestui județ. Mai există și intenția de a se trimite regionalei și centrului o hartă a județului Hunedoara, care, paralel cu indicele activității de pe teren, să înregistreze înființarea noilor cămine și rezultatele obținute de căminele mai vechi.

De realizările de până acuma s'a interesat în mod intens dl. col. Bengliu, prefectul județului Hunedoara.

În raportul de care ne ocupăm, conducerea căminului cultural județean a adus mulțumiri deosebite pentru munca depusă dlui dr. E. Caba, președintele sfatului căminului cultural.

## Din Caransebeș

### Moartea impresionantă a unei maestre de gospodărie

Sâmbătă 15 Iulie a încetat din viață, după câteva zile de grele suferinți, în urma unei intoxicații cu fructe, d-ra Victoria Pârveu, maestră de gospodărie la Școala Primară de Fete din Caransebeș. Răposata era fiica d-lui inv. Romulus Pârveu, foarte cunoscut și stimat în localitate. În mormântarea D-ei Pârveu a avut loc luni 17 Iulie la cimitirul ortodox, în prezența unei numeroase asistențe, întregul corp didactic primar și elevii tuturor școlilor primare. Moartea aceasta năpraznică, în floarea vârstei a impresionat adânc întreaga populație, răposata bucurându-se de unanime simpatii ca membră activă în toate societățile culturale din Caransebeș.

Crimă după plată. În comuna Ohaba Bistra doi muncitori ai Uzinelor Ferdinand, Gheorghe Blidariu din Glimboca și Pavel Feraru din Ohaba Bistra, au găsit cu cale Sâmbătă 15 Iulie, să-și lase o parte din plata abia primită la un birt. Ieșind beți din cărciumă s'au încăerat pentru un motiv de nimic. Pavel Feraru a rămas mort în praf străzii lovit cu cuțitul de tovarășul de chef, care a fost arestat.

## Manifestație culturală în comuna Opatița

Duminecă în 2 Iulie, Opatițenii au avut deosebita bucurie să asiste la unul dintre cele mai frumoase manifestări culturale aranjate în cadrele Căminului Cultural „Luceafărul” din loc de către „Cercul Cultural Artistic” din Șoșdea.

O mână de țărani sub conducerea preotului A. Botoș și a învățătorului I. Crăniceanu și-au pus toate puterile în serviciul culturii românești.

Au format o trupă de diletanți și o orchestră națională sub conducerea însuflețitului și talentatului țaran Nicolae Peia, și au plecat pe sate ca se tragă brazde adânci în ogorul culturii românești.

Astfel a înțeles Cercul Cultural din Șoșdea să ne răpească o după masă de grijele cele de toate zilele și să ne procure câteva momente de reculegere sufletească, și pline de farmec. Cu un astfel de program cultural înfruntând orice pidedici și cu mari jertfe, au plecat acești țărani diletanți și au cutreerat până azi 45 comune din Banat, cu scopul ca să ducă celor arși de soare și plouați de ploaie, ceva din bogățiile culturii românești, ca astfel să se cunoască pe ei înșiși, și să știe a prețui acela ce este mai scump întrânsii sufletul de român!

Activitatea lor să fie pentru noi toți exemplu de urmat iar lor spre cinste și preamărire.

### Pentru logodiți!

Mobile, articole de porțelanuri și de sticlărie, ieftin la

**L. Schmidt  
n. Schuster**

Timișoara I., Strada Lenovici 3.

Citiți ziarul  
**„DACIA”**



# Falsurile publicațiilor oficiale maghiare

## Care e numărul adevărat al ungarilor din Ungaria și din alte țări

În ediția jubiliară a „Buletinului statistic al Ungariei”, cetitorii vor găsi pe 258 de pagini un mănunchiu de cifre, cari ilustrează în mod clar mentalitatea de azi și de totdeauna a conducătorilor spirituali ai poporului maghiar. Mentalitatea specifică popoarelor turanice — maghiari și bulgari — învecinate cu țara noastră, de a nu admite pe teritoriul țării lor alte neamuri și popoare decât pe fiii poporului maghiar și bulgar.

Expunerile cercetătorilor maghiari — istorici, democrați și statisticieni din lucrarea jubilară „Hungaria” publicată anul trecut, cu ocaziunea comemorării (900 an) morții primului rege al Ungariei și mai ales constatările lor, cari privesc asimilarea neamurilor nemaghiare, sunt în izbitoare contradicție cu spiritul de toleranță, pe care istoricii unguri îl atribuie primului rege maghiar. Iar cifrele cu cari ilustrează acele constatări sunt bazate pe calcule, deducțiuni și evaluări arbitrare, lipsite de orice temelie științifică.

Înainte de a intra în analiza datelor statistice prezentate de autorii lucrării jubilare menționate, inspirați toți de aceeași dorință de a spori la maxim cifra populației maghiare nu numai din Ungaria ci și din celelalte țări europene și chiar a celei emigrate în America și a reduce la minim numărul sufletelor minorităților conlocuitoare ținem să constatăm că, față de cifra fantastică de 12.880.000, la cât evaluiază statisticienii maghiari numărul ungarilor din lumea întreagă, cifra reală cu care evaluăm noi populația maghiară abia trece de 9 milioane de suflete și împreună cu secuii abia dacă face 9 milioane și jumătate de suflete, adică abia ceva mai mult de jumătate cât face numărul populației românești de pe glob.

Cum au ajuns statisticienii maghiari la cifra de mai sus, vor înțelege cetitorii noștri dacă vom spune dela început că, la evaluarea cifrelor aproximative ei au eliminat din calcule cei mai importanți factori cari hotărăsc mișcarea populației în anumite regiuni și localități și în anumite timpuri și împrejurări.

Mai mult. Chiar cifra populației maghiare din Ungaria a fost sporită în mod arbitrar de către statistica oficială cu cel puțin 15 la sută. Pentru că în cifra de 8.001.112 maghiari câți a găsit recensământul din anul 1930, statistica oficială cuprinde aproape 500.000 de evrei, peste 200.000 germani, cam tot atâția slovaci și cel puțin 300.000 români, sârbi, ruteni, țigani și alte neamuri, încât numărul exact al maghiarilor din Ungaria era în anul 1930 de cel mult 6 milioane și jumătate de suflete, iar azi, după încorporarea unei părți din Cehoslovacia abia trece de 7.000.000 de suflete.

Vor ungarii să susțină și astăzi, după ce parlamentul din Budapesta a votat legea pentru reglementarea situației evreilor, că acești evrei fac parte din corpul națiunii maghiare? Prin acea lege evreii astăzi în număr de peste 600.000 în Ungaria, au fost excluși pentru totdeauna din rândul maghiarilor ce în Ungaria de astăzi însemnează aproape două milioane și jumătate de suflete, adică aproximativ 25 la sută din totalul populației.

Sau vreau și astăzi, după acordurile dela München și Viena, să susțină că cifra germanilor din Ungaria e abia de 400.000 și ceva de suflete, când nu numai Dr. Basch, conducătorul școalelor din Ungaria, ci și oamenii de știință din Germania arată în mod documentat că numărul populației germane din Ungaria trece de 700.000, apropiindu-se de cifra populației din România și întrecându-o proporțional cu aproape 100 la sută.

Pornind dela aceleași premise false, statisticienii maghiari găsesc în anul

1910: 1.661.805 maghiari pe teritoriul României, 1.066.685 pe teritoriul Slovaciei 452.265 pe teritoriul Iugo-Slaviei fără Croația și Slavonia, adică în Bacica și Banatul Iugoslav, 105.948 pe teritoriul Croației și Slavoniei, 26.153 în Burgenland, 6.498 în Fiume și 230 pe teritoriul anexat de Polonia din nordul fostului județ Arva.

Cum și de unde au scos recensorii maghiari din anul 1910 aceste cifre, am arătat-o cu dovezi și date rigurose controlate și verificate la fața locului în lucrarea apărută recent în ediția Societății de Statistică Română: Infiltrațiunile maghiare în sec. XIX și depopularea Banatului. Am dovedit, cu argumente și cifre reale, că oficialitatea maghiară a recurs la falsuri vădite pentru a umfla, chiar în Banat unde minoritatea maghiară e disparentă, cifra maghiarilor cu 30—40 la sută și pe alocuri chiar cu sută la sută, creind majorități relative în unele localități (Lugoș, Gataia etc.), unde maghiarii totdeauna au fost în minoritate.

Intemeiați pe evaluările arbitrare ale cunoscutului propagandist revizionist Vitéz Nagy Iván și ale altor patrioți maghiari — romantici și visători incorigibili — statisticienii maghiari, preținși cercetători serioși și oameni de știință oferă lumii, în lucrarea menționată, o serie de cifre ireale, menite să prezinte națiunea maghiară ca un popor în plină expansiune, atunci când însuși Dr. Thüring Lajos recunoaște în capitolul asupra mișcării populației, că, mai ales în ce privește teritoriile românești și iugoslave, mișcarea populației maghiare a dat rezultate deficitare.

Cu toate că în acest capitol se stabilește că natalitatea în Ungaria e din an în an mai redusă, ajungând în anul 1937 la abia 19,8 la mie față de 31 la mie cât era în primii ani de după războiu (vezi pag. 65), totuși în alte capitole ale lucrării menționate se dau sporuri de populație — firește numai în folosul populației maghiare și în dauna celorlalte națiuni conlocuitoare — cari amintesc cei mai polifizi ani dela sfârșitul secolului trecut.

Astfel față de cifra de 6.730.996 maghiari dela pag. 47, găsiți în anul 1910 pe teritoriul Ungariei, recensământul din anul 1930 ne dă cifra de 8.001.113 maghiari pe același teritoriu, pentru că dl. Vitéz Mike Gyula să evalueze la nu

mai puțin de 8.470.000 de suflete numai cifra populației maghiare de pe teritoriul Ungariei și la peste 1.900.000 cifra populației maghiare din România, atunci când în realitate numărul adevărat al maghiarilor din Ungaria e abia de 7.000.000 suflete, iar al celor din România nu trece de 800.000 de suflete și împreună cu secuii nu dau o cifră mai mare de 1.300.000 de suflete.

Prin ce metode au ajuns statisticienii unguri la cifrele fantastice, cuprinse în lucrarea jubilară menționată și care e cifra reală a populației maghiare, vom arăta în numerele viitoare ale ziarului „Dacia”, care va aduce un bun serviciu și minorității maghiare dela noi, deschizându-i ochii și arătându-i în adevărate proporții forța biologică a popoarelor din centrul Europei inclusiv a poporului maghiar care, azi câte sforțări ar face conducătorii vieții spirituale maghiare din Budapesta, este și rămâne unul din cele mai mici popoare din centrul Europei cu un număr de suflete cu mult mai redus față de națiunile învecinate, — germani, polonezi, români, iugoslavi etc. —, cari au și o forță biologică și putere de expansiune cu mult mai mare.

Vom arăta că factorii principali cari determină mișcarea unei populații s'au întors toți, fără excepție împotriva dorințelor și tendințelor conducătorilor spirituali ai maghiarimei, de a-și spori numărul populației în proporții cu mult mai mari decât cum sporesc popoarele învecinate, cari, încă odată, au o putere de expansiune cu mult mai mare decât a maghiarilor.

Vom arăta cât de false sunt premisele, dela cari pornesc statisticienii și cercetătorii unguri, contrașiși chiar de unii demografi dintre ai lor, atunci când în cifrele de bază, dela care pornesc spre a ajunge la evoluări absolut ireale, cuprind zeci și sute de mii de indivizi cari nu mai au nimic comun și poate că nu au avut niciodată nici-o comunitate sufletească cu națiunea maghiară.

Vom dovedi cu cifrele reale că spațiul ocupat de Ungaria e și astăzi prea mare în raport cu numărul și cu forța lor biologică și că tendințele de a mai încorpora și alte teritorii și națiuni la teritoriul actual al Ungariei nu pot duce decât la sinuciderea inconștientă a unei țări ce-și găsește poate mai bine rosturile în hotarele dintre anii 1920 și 1938, decât între cele de astăzi.

Gh. Birăescu

## Completul de vară

### al tribunalului și al curții de apel timișorene

Completul de vară, dela 15 Iulie la 15 Septembrie, va fi compus din d-nii: Ștefan Deheleanu și Alexandru Emin, președinți; Bujor Imbroane, Adara Horga, Alex. Necula și Enea Olaru, judecători; iar supleanți: Bratu Virgil, Paica Ioan și Liviu Todan.

La curtea de apel va funcționa, în același timp, următorul complet: d-nii Ștefan Constantinescu, președinte; Romulus Orezeanu, Iulius Gorneanu, Dumitru Dumitrescu, Ștefan Isacu și Ștefan Dragușanu asesori, procuror general fiind d. G. Oprisneșcu.

## Coloniile de vară ale Camerei de muncă din Timișoara

Timișoara. — Camera de muncă din localitate, spre a da prilej de recreație ucenicilor, a organizat și anul acesta o colonie de vară la Slatina-Timiș, situată după Caransebeș.

În această colonie, vor merge un total de 150 ucenici, împărțiți în 3 serii a câte 50.

Prima serie a plecat Duminică, grupul fiind însoțit de dl. Trandafir Dalea, func-

ționar la Camera de muncă, și de un comandant străjer, colonia fiind străjerită.

Durata șederii în colonie pentru fiecare serie de ucenici, este de 21 zile. Tinerii au acolo tot confortul necesar pentru recreație: Timișul, plaja de nisip și regiune pitorească, iar mâncare vor primi de câte 5 ori pe zi

## Dela o zi la alta

Cu ocazia împlinirii unui an dela moartea Reginei Maria a României, un parastaș a fost oficiat în biserica română din Sofia, în prezența dlui Eugen Filotti, ministrul României și a personalului Legației.

Yehia Pașa, ministrul de externe al Egiptului, înapoiat din călătoria sa, a declarat ziaristilor că în toate capitalele balcanice se dorește pacea. Ministrul a mai declarat că nu s'a încheiat nici un pact militar între Egipt și Turcia.

Pentru la toamnă este așteptată la Berlin, vizita generalului Jordana, ministrul de externe al Spaniei.

Localitatea Focuri din județul Iași a fost mistuită de flăcări. Cu tot ajutorul dat de pompierii din Iași, zeci de gospodării au fost distruse.

Din Bușteni se anunță că o nenorocire s'a înregistrat în munții Bucegi. Eleva Roza Cohn din clasa VII. a unui liceu din București, plecând într-o excursie împreună cu fratele ei și cu un prieten, urcând stâncile, un bolovan s'a desprins, strivind pe nenorocita elevă.

În a doua jumătate a lunii August se vor ține cursurile pentru inițierea profesorilor în materie de aviație. Cursurile vor fi organizate de ministerul Educației Naționale, în unire cu autoritățile militare.

Noaptea trecută o haită de lupi a stăcat o turmă de oi pe izlazul comunei Cocoreni, de lângă Câmpina, omorând 30 de oi.

Dl. Eduard Beneș, fostul președinte al Republicii Cehoslovace, s'a înapoiat în Anglia, unde rămâne până la îneputul anului viitor, când se va înapoia în Statele Unite, spre a lua în primire catedra pe care o are la Universitatea din Chicago. Cu ocazia sosirii dl. Beneș și-a exprimat speranța în apropiata eliberare a statului Cehoslovac.

Din Washington se anunță că o misiune americană va pleca zilele acestea în Venezuela, spre a ajuta guvernul de acolo să pună ordine în problemele comerciale, fiscale, monetare și vamale.

Patriarhul Nicodim Munteanu, a plecat la Iași, unde va proceda la instalarea ca episcop locotenent pentru Arhiepiscopia Iașilor, pe arhierul vicar Valeriu Moglan.

Din Ottawa se anunță că azi dimineața și-a luat zborul din Dartmouth (Nova Scotia) o escadră militară, care va explora timp de mai multe săptămâni o serie de regiuni mai puțin cunoscute ale Canadei spre a cerceta locurile cele mai prielnice pentru crearea de centre aeronautice.

## Val de căldură în Banat

Timișoara. — Asupra Ținutului nostru s'a abătut o căldură cum n'a mai fost de mulți ani. Astfel, pe ziua de 17. l. c. la orele 3 d. m., s'a înregistrat 37° grade la umbră, ceea ce corespunde cu 46—47 grade la soare. În județ, la sate, termometrul a urcat până la 48—49 grade. Eri, temperatura a scăzut cu 5 grade.

Notăm că în vara anului trecut, cea mai mare căldură a fost de 34 grade.

## Noul conducător al inspectoratului cadastral din Timișoara

Timișoara, 18. În urma trecerii direcției cârților funciare și a cadastrului, dela ministerul Domeniilor la cel al Justiției, s'a operat o mare mișcare în rândurile funcționarilor superiori dela cadastru.

La conducerea inspectoratului cadastral a fost numit d. inginer inspector Valeriu Muțiu, în locul dlui inspector Adam Cucu, mutat în alt post.

Noul conducător al cadastrului se bucură de simpatia tuturor funcționarilor, simpatie ce și-a câștigat-o printr-o corectitudine și muncă neobosită.

## Noul orar de vară al magazinelor din Timișoara

Timișoara, 20. — Ministerul Economiei Naționale, cu deciziunea No. 25233, a aprobat următorul nou orar de vară care a intrat în vigoare cu data de 16 l. c și rămâne valabil până la 1 Septembrie.

Stabilimentele în care se desfac articole de: manufactură, galanterie, mărunțișuri, pălării șepcării, pielării, curelării, modă, toaletă, încălțăminte, argintării, metalurgice, tablouri și obiecte de artă, blănării, arme, biciclete, construcțiuni, corsete, chereștea, lemne de foc, cereale, vopsele în genere, lânării, bum-bac, librării, instrumente muzicale și fotografice, — vor ține deschis: 8—13 și 16—19. În ajun de Duminică și sărbători legale, închiderea la orele 20 seara.

Stabilimentele comerciale în care se desfac articole de: fierărie, menaj, sobe,

automobilistice, var, ciment mașini industriale și tehnice agricole, — vor ține deschis: 8—13 și 15—18. În ajun de duminică și sărbători legale, închiderea la orele 19 seara.

Magazinele comerciale cari desfac mărfuri în en-gros: 8—13 și 15—18. Sâmbata numai 8—13; după amiază închis.

Băcăniile, chiar și cele cari serveasc și băuturi precum și toate magazinele cari desfac articole de băcănie: 7—13 și 16—20. Duminică închis.

Acest orar s'a stabilit de comisia paritară, în înțelegere cu patronii și salariații.

La birourile de comerț, industrie și bancare, nu s'a ajuns la un astfel de acord.

## Interesantă speță de calomnie prin presă în fața Curții de Apel

### Curtea anulează o sentință de condamnare a tribunalului Arad și dispune închiderea dosarului

Secția IV, criminală a Curții de Apel Timișoara, compusă din d-nii Herman, Eugen Pop, Ionescu-Agricola și procuror general Marius Anastasescu, a avut de soluționat, zilele trecute, o interesantă speță de calomnie prin presă.

E vorba de procesul ziaristului George Luca, care în toamna anului 1936 a dus prin ziarul „Ecoul” din Arad o lungă campanie de presă împotriva d-lui Iancu Conciatu, fost secretar al Camerei de comerț și industrie din Timișoara și evacuat din acest post cu concursul poliției, în împrejurări cari s'au putut vedea din actele dresate în acel timp la chestura poliției și dintr'o anchetă ulterioară a ministerului de industrie și comerț.

Plângerea d-lui Iancu Conciatu s'a produs după 1 Ianuarie 1937, adică după punerea în aplicare a noului cod penal, și potrivit noului cod, ea trebuia să fie adresată parchetului. Reclamantul, însă, necunoscând legea, și-a îndreptat plângerea de drept la tribunal, potrivit normelor vechiului cod ardelean. Tribunalul Arad s. II, — unde s'a judecat procesul în primă instanță, — în loc de a constata greșita sesizare și de a anula plângerea, a dat curs procedurii în fond, a trimis ulterior dosarul parchetului de Arad, iar acesta l-a repartizat unui cabinet de instrucție, care a terminat prin a da ordonanță definitivă de trimitere în judecată. După revenirea dosarului la tribunal, ziaristul inculpat, asistat de dl. avocat Caius Rămneanțu, a ridicat incidentul că potrivit art. 228 din pr. pen. reclamantul nu putea sesiza de drept tribunalul și nici parchetul nu se putea sesiza ulterior pentru a trimite cauza la instrucție, deoarece art. 224 și 234 pr. pen. reglementază în mod precis cazurile de crimă și delict grave în cari ministerul public sesizează cabinetul de instrucție pentru cercetări, ceea ce în speță nu se putea întâmpla, fiind vorba de o banală calomnie prin presă, în care acțiunea greșit îndrumată trebuie anulată dela prima înfățișare.

Tribunalul Arad s. II, respingând

acest incident, a procedat la judecarea în fond a procesului și considerând pe ziaristul inculpat ca decăzut din dreptul de a face proba verității celor scrise, îl condamnă, după o dezbaterie sumară, la 1 lună închisoare corecțională și 2000 lei despăgubiri civile.

Incidentul susținut verbal în fața tribunalului Arad, a fost pe larg dezvoltat în memoriul motivelor de apel și a dat prilej la discuțiuni ample și interesante în fața Curții de Apel. Dl. avocat Caius

## Un farmacist își ucide socrul, cumnatul, locatarul, soția, și apoi logodnica pentru a încasa primele lei de asigurare

### O scandalosă afacere în fața Curții cu Juri din Liège

Acum 2 ani, Curtea cu Juri din Liège a condamnat la moarte pe văduva Becker, învinută de a fi pricinuit moartea, prin otrăvire, la cel puțin o duzină de persoane.

O afacere tot atât de tulburătoare preocupă în zilele noastre justiția belgiană. Un farmacist din Liège, Felicien Peigneux în vârstă de 29 ani, este învinuit de a-și fi otrăvit logodnica Marie Gevers, de 27 ani, care a murit în cele mai suspecte împrejurări. Tânărul și fata împreună cu o societate de prieteni s'au întâlnit în seara zilei de 3 Iulie la Expoziția internațională a Apeli.

#### LOGODNICA MOARE SUBIT. CE A STABILIT ANCHETA?

Seara au luat masa într'un restaurant. Tânăra, întorcându-se acasă, fu cuprinsă de dureri violente și cu toate îngrijirile ce i s'au dat, muri în aceeași noapte. Existând banii, s'a interzis înhumarea și după ce s'a procedat la autopsia cadavrului, s'a ordonat o anchetă, care a desvăluit lucruri extraordinare. S'a aflat că Felicien Peigneux se căsătorise cu d-ra Germaine Pholieu,

Rămneanțu, în apărarea ziaristului condamnat, a trecut în revistă toate textele cari guvernează materia sesizării instanțelor de judecată în noul cod penal, atribuțiunile parchetului în fața primelor cercetări, mijloacele și căile de sesizare ale instrucției, etc. Arătând greșelile de procedură săvârșite de tribunalul Arad s. II, care a violat dispozițiunile categorice ale art. 228 pr. pen., apărătorul a mai susținut incidentul de nulitate a procedurii și din punct de vedere al art. 599 p. 2, potricit căruia președintele instanței, după primirea plângerii directe ar fi trebuit să stabilească în ordinea răspunderii persoana responsabilă, dat fiind că în plângere autorul articolului nu era numit, și numai după aceea să fixeze procesul pentru judecare. Această dispozițiune procedurală trebuia îndeplinită cf. art. 602 sub pedeapsa de nulitate a procedurii. Apărarea a mai invocat apoi și faptul că tribunalul Arad s. II a comis să îndeplinească și formalitatea prevăzută de art. 601, care la fel se sancționează cu nulitate procedurii.

Acuzarea, reprezentată prin dl. procuror general Marius Anastasescu, a convenit că incidentul ridicat de apărare pe baza art. 228 pr. pen. este fondat. La incidentele apărării, acuzarea a venit și ea cu un incident inedit în favorul ziaristului inculpat, arătând că în speță s'a împlinit și termenul de prescripțiune (art. 164 c. p.) lucru peste care tribunalul Arad s. II de asemenea a trecut fără a-l mai observa din oficiu, cum trebuia să procedeze, întrucât prescripțiunea este de ordine publică.

Curtea, însușindu-și în parte punctele de vedere ale apărării și însușindu-și incidentul de prescripție ridicat de reprezentantul parchetului general, a încetat urmărirea și a achitat pe ziaristul inculpat pe baza art. 4 pr. pen., menținând pentru reclamant numai despăgubirile civile. Ziaristul inculpat a anunțat recurs, pentru a obține și anularea despăgubirilor civile.

care muri de asemenea în împrejurări dramatice.

#### O SERIE DE ASIGURĂRI ȘI DECESE SUBITE

Or, s'a stabilit că această tânără contractase o asigurare de 100.000 de franci pe numele soțului și pe de altă parte s'a dovedit la instrucțiune că și Maria Gevers și-a asigurat logodnicul. De acolo s'a ajuns la concluzia că Peigneux trebuia să-și suprimă mai întâiu soția și după aceea logodnica, nemai rămânându-i decât un pas, până la încasarea primelor.

Judecătorul de instrucție Halleux, în fața acestor dovezi, ia un interogatoriu lui Peigneux. Acesta neagă totul. Nici odată, n'a făcut, spune el, ceva care să poată irovoaca moartea acestor femei. Totuși în urma interogatoriului, Peigneux fu arestat.

#### INVESTIGAȚII REVELATOARE ALTE DECESE

Cercetările justiției continuând, a ieșit la iveală, că în anul 1932, tatăl soției sale, un bătrân de 70 ani, venise să se stabilească la Peigneux. Un

an mai târziu muri aproape subit și doctorul diagnostică o criză cardiacă. M. Debrée, șef de gară în retragere, devine în urmă locatarul soțiilor Peigneux. Moare deasemenea în mod subit. Sfârșitul său fu atribuit de asemeni unei crize cardiace. În luna Noembrie a aceleiași an 1938, muri și soția farmacistului, se credeau că tot din cauza unui atac de inimă.

În sfârșit, 15 zile mai târziu, M. Roguet, cumnatul lui Peigneux își dă sfârșitul în aceleași condițiuni și pentru aceiași cauză, cel puțin aparentă.

#### 5 CADAVRE SUB BISTURIU

Magistratul instructor a ordonat deshumarea și autopsia corpurilor celor 5 persoane. Fără îndoială, totul se reduce până acum la ipoteze, însă nu e mai puțin adevărat că împrejurările, în care s'au produs aceste decese, apar în mod vădit suspecte.

## ȘTIRI MARUNTE

**APELUL POLIȚIEI CĂTRE CETĂȚENII STREINI CU AUTORIZAȚIE DE ȘEDERE ÎN ȚARĂ.** Toți cetățenii streini posesori de autorizații de ședere în țară, fără acte de călătorie (pasaport), cei cari au depus cereri pentru preschimbarea acestora și cei cari n'au depus, sunt invitați să se prezinte până Vineri 21 ort., la biroul controlului streinilor, de pe lângă chestura poliției, pentru aranjarea situației lor, plata taxelor, etc. În caz contrar, vor fi pedepsiți conform legii. Deasemenea și ceilalți streini sunt rugați să anunțe aceluiași birou, orice schimbare de domiciliu.

Un cal speriat sparge o vitrină. Eri dimineață la orele 9.40, săteanul Kremer Mihai din com. Beșenova trecea cu căruța pe str. Vasile Alexandri. La un moment dat, unul din cai s'a speriat, năpustindu-se în vitrina prăvăliei d-lui Simion Dumbravă și făcând-o bucăți. Paguba provocată se ridică la suma de 20.000 lei. Poliția cercetează cazul, pentru a stabili cine e responsabil de acest accident.

Dela Casa Asigurărilor Sociale din Timișoara. Până la întoarcerea din concediu a d-lui director Vespasian Stejiu, conducerea Casei Asigurărilor Sociale a fost încredințată d-lui dr. C. Numianu, un apreciat funcționar superior al instituției.

Foc la Clubul ziaristilor. O țigară, sau poate un chibrit aprins, aruncat din neglijență, a provocat un incendiu la Clubul ziaristilor din str. Paris 1, la orele 5 după amiază.

Mai întâiu s'a aprins o grămadă de gunoii, dela care a luat foc apoi un colț de gard.

Pompierii, sub conducerea d-lui căpitan Miron Marin s'au deplasat imediat la locul incendiului, reușind să-l localizeze într'un interval de 15 minute.

Un băiat de 8 ani se înneacă în Bega. Eri după amiază, vizitatorii obișnuiți ai strandului comunal au fost martorii unei grave nenorociri.

Băiețușul Fuchs Mihai, în etate de 8 ani, făcea baie lângă Uzina hidroelectrică, cu mai mulți prieteni.

Într'un moment de neatenție a fost apucat de curentul prea puternic al apei și dus la fund. Micii lui prieteni nu i-au putut veni în ajutor și bietul copil a fost înghițit de valuri pentru totdeauna.

Apele Begheului înghițit o trăsură cu cal cu tot. O gravă nenorocire s'a întâmplat în după amiază zilei de 18 Iulie, pe malul drept al Begheului, în apropiere de pompele de canalizare ale municipiului.

Angajatul Filimon Victor, dela ferma orașului, s'a dus cu o trăsură, în care avea două butoaie, să ia apă din Bega, pentru fermă.

În timp ce scotea apă, un șlep tras de patru cai se îndrepta spre Otelec.

Din nenorocire, frânghia șleului a prins caii, târându-i în Bega cu trăsura cu tot. Căii s'au înneacă, iar conducătorul trăsurii a reușit să sară din ea la vreme, scăpând astfel dela o moarte sigură.

Mare asortiment de prima calitate în

# Rame și Blondelle » AURA «

cu prețuri reduse la firma

Timișoara

I., strada Eminescu No. 5  
(Casa Scherter)



## O tălmăcire a Serviciului Social

# Fiii satului se reîntorc la vatră

La Deva, Clacova, Orșova și Caransebeș tineri intelectuali pregătesc ofensiva forței

La 1 August se vor deschide în cadrul Serviciului Social, cursurile pentru echnipele de absolvenți ai diverselor școli. În începutul, mult așteptatul început. Echipetele Regale din verile anilor trecuți, înaintemergătoare, erau ca niște picături de apă pură, în o mare turburată de nevoi. Prea puține, infinit de puține față de imensitatea tragicului rural, — și tocmai deaceia, deschizând prin faptele bune și piiduitoare, porțile chemării, pentru cei ce vor să vie. Din experiența realizărilor izolate, s'a creiat așadar legea ofensivei colective pentru foloșul obștesc. Un asalt tineresc, asupra indolenței și păraginerii. O reîntoarcere, oportună, la sat.

Înadevăr, după terminarea cursurilor cari vor dura două până la patru săptămâni și cari vor avea loc, pentru absolvenți la Deva, iar pentru absolvente la Clacova, — tinerii vor fi răspândiți pe teren, la sate, unde vor lucra două luni.

Acolo, vor dovedi, cum zice poporul, ca n'au uitat grebla. Ei vor ști și vor putea să pună o mână de ajutor, fiecare în direcția celor învățate. Și cum, cei mai mulți, dintre dânsii sunt fii ai satelor dela rădăcină cum s'ar zice, își vor înfrăți cu munca cunoștințele însușite prin Facultăți, Politecnice, Academii, Institute Superioare, Școli normale Superioare, Școli de Asistență Socială, Școli de Notari, Învățământul Normal și Seminarial, Învățământul Industrial, Școli inferioare, medici și de specializare agricole, Școli de pădurari, brigadieri și de conductori silvici, Școli de maștri minieri și metalurgiști, subingineri conductori de lucrări publice și electromecanici, Școli de surori de ocrotire, Școli de moașe, Școli de agenți sanitari și Școli de cântăreți bisericești. Dar, nu numai faptul că au carte multă îi face necesari și utili satelor. Ci tocmai, ceea ce nu se învață din cărți, dragostea față de vatra care i-a plămădit, acea lege nescrisă a legăturii cu gila, frățească atașare de neajunsurile pe cari toți fiii satelor le cunosc. Pe această dragoste, pe acest atașament firesc și nedesmințit, se întemeiază, întâi și întâi, acțiunea Serviciului Social prin tineret.

Drumul, abia se deschide. Greul destelenirii încearcă primii pași. E firesc deci, că nu se vor face, și nici nu se pot, salturi, — pentru a recupera distanțele pierdute în timp. Mulți vor aștepta sau vor pretinde nesăbuit, minuni. Păcătuiesc cei cari judecă astfel — fiindcă uită întârzierile de până acum, cauzele acestora — și mai ales că ei însiși se pot recunoaște printre ele. Deaceia, încredere și nădejde în misiunea tineretului cât și în opera ei. Căci va fi, în un mâine apropiat, grandioasă.

Fiecare mână tinerească, să nu mute la loc potrivit decât o singură piatră, — fiecare gând să nu nască decât o singură idee fericit aplicată — și rolul tineretului la sate, e binecuvântat.

Vor fi printre noi și sceptici, ba chiar și refractari. Excepțiile au fost și rămân întotdeauna, în sensul lor negativ, reperi cari confirmă afirmația. Decât, să recunoaștem, nu cu scepticismul nici cu refractorismul, și-au croit în lume, drum, popoarele. Ci cu muncă, intensă, încordată, istovitoare. Și să nu uităm, pe ce lume trăim. Exemplu să ne fie mereu, sacrificiile generațiilor tinere, din alte state. Cu răbdare, cu tenacitate, cu

devotament pentru cele ale noastre, încet dar sigur, le vom ajunge.

Apoi, Doamne sfinte, ce însemnează o biată vacanță, dăruită satului? Până acum, pentru fiii satelor, vacanțele erau tradiționale invitații la lene, o risipă zadarnică de timp și nicidecum un compliment la adresa tinereții. Surmenajul, pretext al trândăvirilor văratice, se va reculege astăzi, în destinderi fizice. Victoria faptei bune, va regenera nervii, răsplătind cu adevărat, batalioanele tinerilor intelectuali. Noi, o credem suprema recompensă.

C. Miu-Lerca

## Reluarea curselor aeriene Timișoara-București

Timișoara, 20. După cum se știe, din cauze de ordin tehnic, lina aeriană Arad-Timișoara-București, în momentul de față nu funcționează. A fost nevoie să se niveleze terenul de aterizare de pe aeroportul vechiu, lucrare care s'a făcut de altfel.

Acum, pentru reluarea curselor aeriene, nu se așteaptă decât o comisie tehnică care să verifice terenul.

Pe de altă parte, aflăm, că lucrările la aeroportul nou sunt pe terminate.

Recepția și apoi inaugurarea se vor face în toamna anului acesta.

## Importantă conferință pentru valorificarea cerealelor

Dd. prof. Mladenatz și Tatos la Timișoara

Timișoara, 20. — După cum se știe și pentru anul acesta Institutul Național al Cooperăției a primit din partea guvernului mandatul de a executa operațiunea de valorificare a cerealelor, acest institut fiind autorizat a cumpăra direct dela producători prin unitățile cooperatiste locale sau regionale întreaga producție și a efectua apoi exportul pe piețele streine. Bineînțeles cumpărăturile urmează a se face la prețul minimal stabilit prin legea de valorificare.

Anul trecut, aici în Banat, operațiunile de valorificare au fost încredințate de către Institutul Național atât unor unități locale cât și Centralei Cooperative de import export. În contra mandatului dat Centralei de Import-Export, s'au ridicat în toate adunările cooperatiste din ultima vreme ținute la Timișoara

și în alte localități din Banat, proteste îndreptățite și motivate atât cu aceia că operațiunile de valorificare s'au făcut defectuos, cât și din punct de vedere principial, întrucât operațiunea aceasta a valorificării cerealelor este un important mijloc de întărire a unităților cooperatiste românești.

După cum suntem informați pentru anul acesta mandatul de valorificare a fost dat pentru județele Timiș-Torontal, Caraș și Severin, exclusiv Centralei Cooperative de Import-Export, repetându-se deci cazul din anul trecut și dovedindu-se astfel că toate plângerile cooperatistilor bănățeni au rămas fără ecou. Sperăm că până la urmă și nici un caz prea târziu, se va reveni asupra acestei chestiuni și se va da mandat de valorificare direct unităților coopera-

tiste locale, acordându-se astfel sprijinul pe care îl merită pe deplin cooperația bănățeană.

De altfel pentru a se traduce în fapt operațiile de valorificare a cerealelor prin Cooperativa, au sosit în localitate dl. prof. Mladenatz și prof. Tatos, care în cursul zilei de ieri au luat contact cu organele locale, pentru ca împreună să stabilească centrele unde vor fi colectate cerealele.

## Dela „Tribuna” la „Dacia”

Coriolan Brediceanu la Lugoj-Alexandru Marta la Lipova

Azi s'a implinit o jumătate de veac de când am făcut cunoștință cu cea dintâi literă din alfabet.

Faptul în sine n'ar prezenta ceva extraordinar — ne fiind unicul pe atunci, îl amintesc aci, fiindcă pe măsură ce progresam cu literele, o nouă probă de cetire o făceam din ziarul „Tribuna”.

„Tribuna” din Sibiu, sugrumată de amenzile de pe atunci, a continuat să apară la Arad, având aceeași ființă demnă și românească. A menținut trează conștiința românească în Transilvania și Banat și sprijinită de valoroșii noștri bărbați politici de pe atunci a apărut cu îndârjire și sfîntenie interesele vitale ale poporului nostru.

În coloanele ziarului „Tribuna” am cunoscut activitatea marelui dispărut Coriolan Brediceanu din Lugoj și tot aci am citit și slova svocatului din Lipova, actualul Rezident Regal, Excelența Sa Domnul Alexandru Marta, care înzestrat cu minunate calități intelectuale a ocrotit interesele românilor din acea regiune.

Deopotrivă erau apreciați, știuți și iubiți de către populația comunelor bănățene, cari gravitau spre cele două orașe românești, spre Lugojul situat pe malurile Timișului și spre Lipova de pe malul Mureșului.

Azi din îndemnul plin de semnificație al Excelenței Sale, Domnului Rezident Regal Alexandru Marta apare primul număr din ziarul „Dacia”.

Ziarul „Dacia” se naste ca să apere patrimoniul național moștenit de strămoși, să-l stimuleze și să-l păstreze.

Să lupte pentru credință și lege, pentru gila românească și hotarele patriei românești.

Scmnicativ este faptul, că în era „Tribunei”, românii aveau un singur partid politic: Partidul național român, iar în era „Daciei” de azi la fel un singur partid: acela al Renașterii naționale române.

O dovadă mai mult, că „Dacia” păsește în viață cu dreptul și într'un ceas bun.

Simeon Popescu

# O noapte de sânge într'o colibă

Bestiala răzbunare a unui țigan din Opațița căruia un al'ul i-a furat nevasta

Timișoara, 20. — Țiganul își schimbă nevestele, așa cum își schimbă caii și locurile pe unde-l poartă, sângele lui de nomad. Dar se întâmplă ca cel care își găsește un cămin undeva, să ție la el ca la un lucru sfânt și să-și prețuiască tot pe atâta, tovarășa de viață...

O dramă sângeroasă, petrecută eri noapte în comuna Opațița, din județul Timiș-Torontal, explică acest sentiment al țiganului care și-a găsit un rost la o margine de sat românesc.

Dar să povestim faptele, așa cum s'a petrecut.

### ȚIGANCA RAPITĂ...

De vre-o patru luni, țiganul Drăgan Ioan, din Opațița, deși avea 40 de ani, a reușit să câștige dragostea femeii țiganului Stoian Gheorghe, din comuna apropiată Sângeorge.

Țigancă venind mereu la lucru, în satul lui Drăgan, a început să trăiască

cu el și într'o bună zi și-a lăsat bărbatul pentru totdeauna.

Bietul țigan părăsit a tânjit de dorul nevestei, așteptându-o totuși să se întoarcă la el. Dar așteptarea i-a fost zadarnică. Vorbelor pe care le trimitea, necredincioasei, aceasta nu le răspundea deloc.

### GÂNDUL RĂZBUNĂRII

Văzând că nu-i chip să-și mai vadă nevasta la cămin, țiganul înșelat s'a gândit să se răzbune. Cel ce i-a răpit tovarășa de zile amare și bune, trebuia pedepsit. Chinurile așteptării zadarnice i-au mărit ura.

Eri pe înserat, țiganul și-a luat toporul la brâu și a pornit-o la drum, spre Opațița, către cuibul nevrednic al celor doi îndrăgostiți.

### LEGE CU TOPORUL

I-a găsit pe amândoi cuibăriți într'un pat, în tinda din fața colibeii.

Prea mult n'a stat pe gânduri, ci într'o clipă de uitare de sine a dat cu toporul în capul lui Drăgan, odată, de mai multe ori...

Patul s'a umplut de sânge și Drăgan și-a dat duhul. Din somnul unei nopți, trecuse la somnul nesfârșit al nopții veșnice.

Țigancă adulteră, n'a mai avut puterea să-și apere iubitul, ci scotând țipete de groază, cu părul despletit, s'a dus deadreptul la postul de jandarmi, unde a povestit cele întâmplate.

Țiganul criminal, Gheorghe Stoian, după ce și-a făcut lege singur, a aruncat toporul plin de sânge în ogradă și a luat-o la fugă.

Jandarmii sunt pe urmele lui și poate încă azi îi vor pune cătușele pe mâinile cu cari a curmat viața unui om.

Grăia Floruța

## Comerciant electrocutat

București 20 (Sir). — Astănoapte pe la ora 1 țipete stridente au alarmat cartierul Sf. Maria din Capitală. Făcându-se imediat cercetări, locatarii au descoperit în imobilul dela Nr. 3 din Alea Sf. Maria cadavrul electrocutat al comerciantului Boris Schick. El a fost găsit într'o ținută foarte sumară, ținând în brațe o lampă electrică.

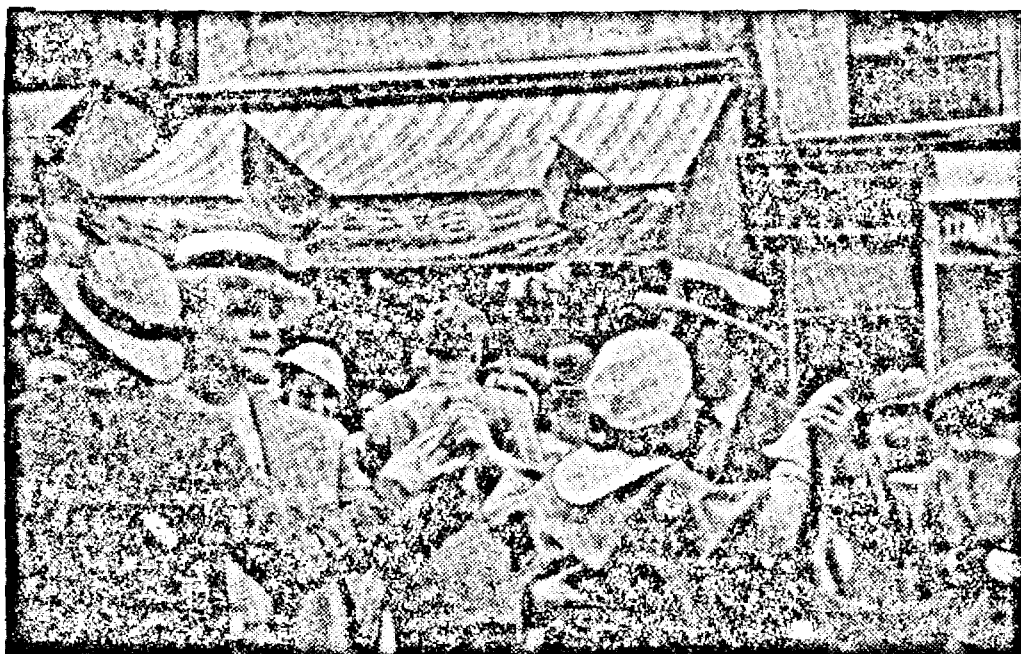
Din investigațiile făcute s'a dedus că venind noaptea acasă, după ce s'a desbrăcat a intenționat propabil să aprindă lampa electrică de masă. Comerciantul a ieșit cu lampa în brațe pe balconul rece și umed și, cum era și el transpirat iar lampa avea un fir neizolat suficient, a fost electrocutat.

Moartea i-a fost atât de fulgerătoare încât abia a mai putut da țipătul morții.

Sotia nefericitului comerciant, care se află la Sovata împreună cu cei doi copii ai săi, a fost anunțată telegrafic despre nenorocirea întâmplată.

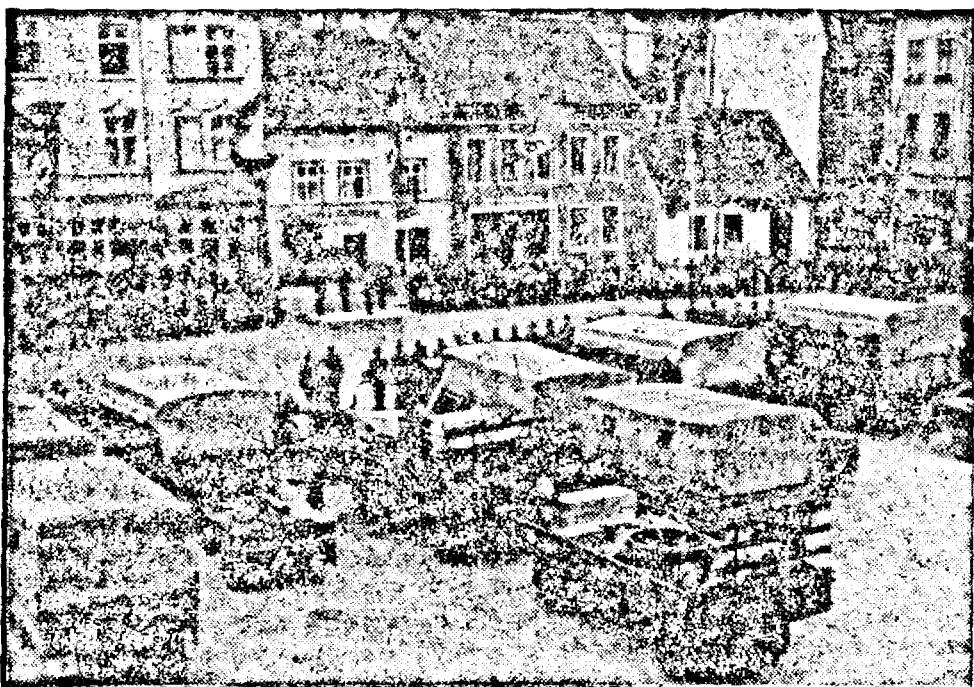
# ACTUALITATEA IN IMAGINI

## Aniversarea Revoluției Franceze



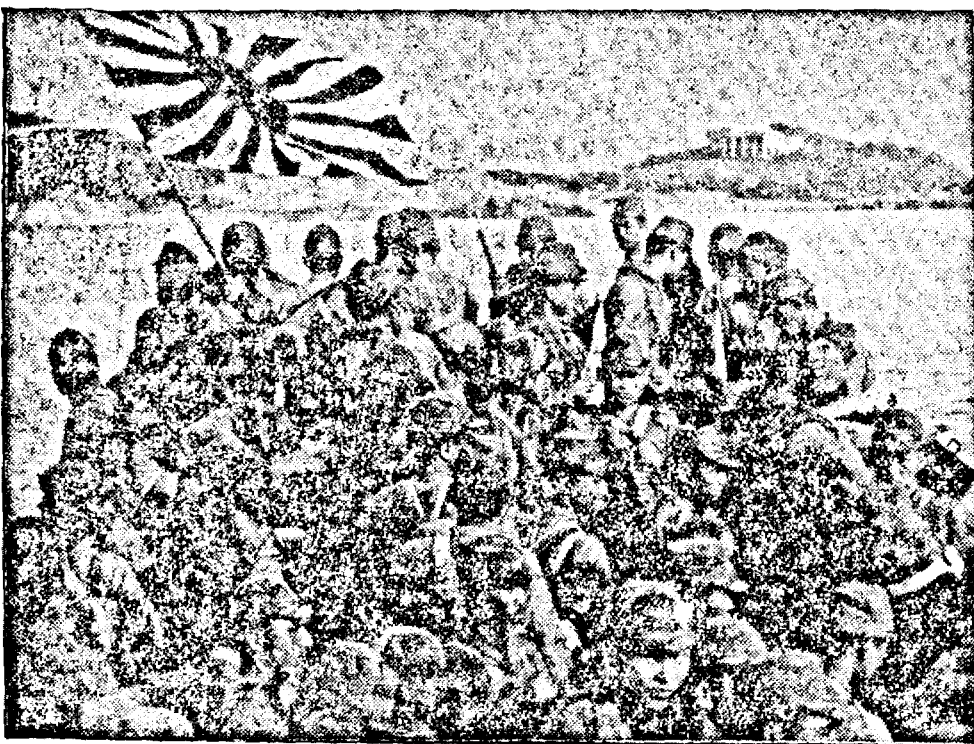
La Paris și în întreaga Franța s'a serbat cu mare fast aniversarea marelui revoluții franceze dela 1789. În clișeu, populația Parisului dansează veselă pe străzile marelui metropole.

## Echipe pentru adunarea recoltei în Germania



Serviciul German al Muncii ajută la adunarea recoltei. Clișeul nostru arată unul din trenurile de camioane, încărcate cu unelte și mașini agricole cu care echipele speciale ale Serviciului Muncii accelerează adunarea recoltei în regiunile lipsite de brațe de muncă. Echipierii locuiesc în camioane.

## Debarcarea trupelor japoneze într'un port chinez



Debarcarea Japonezilor în Swatan. Instantaneul de mai sus a fost luat în momentul când un detașament japonez se apropie de țărm sub protecția aviației de luptă și a flotei de război.

## Ziarul londonez TIMES precizează că: Pretențiile bulgare față de România sunt absurde

### Ziaristul englez J. Swire despre dreptatea cauzei românești

Londra, 20. (Rador.) — Pentru a completa punctul de vedere românesc, atât de precis exprimat în scrisoarea d-lui C. G. Costăchescu, asupra pretențiilor revizioniste bulgare, „Times” publică azi o scrisoare semnată de marele ziarist J. Swire, care își asumă sarcina de a formula punctul de vedere englezesc.

S'a sugerat de unii ca să împăciuim Bulgaria prin concesiuni făcute în paguba României și Greciei, țări a căror integritate și independență am garantat-o, — scrie dl. Swire.

Dece să fim atât de generoși numai cu Bulgaria? Dece să nu împăciuim Italia, dându-i Tunisia, și Germaniei Danzigul și coridorul polonez?

România a anexat Dobrogea de Sud în 1913, după ce a intervenit pentru a restabili pacea în Balcani, când bulgarii atacaseră pe sârbi și greci, încercând să câștige hegemonia în sud-estul Europei. În consecință, să admitem că Bulgaria a pierdut în favoarea României 250.000 de locuitori, deși cei mai mulți dintre ei erau turci, însă ea a câștigat în alte regiuni 694.000 de locuitori, din care majoritatea erau turci, pomaci sau greci. În 1916, în schimbul neutralității, România a oferit Bulgariei să facă o rectificare a graniței Dobrogei de Sud. Cum însă pretențiile Bulgariei erau mult mai ambițioase, Bulgaria a atacat România și până în cele din urmă a pierdut.

Nu se pot găsi statistici imparțiale care să arate numărul relativ al bulgarilor, românilor și turcilor în Cadrilater la 1913. Oricum, aceste statistici nu ar fi de folos, pentru că acum trebuie să se țină seamă de situația prezentă.

Afirmația că masa populației din Cadrilater este în chip indiscutabil de origină bulgară este o afirmație, spune d. Swire, dimpotrivă, foarte discutabilă. Se poate spune că bulgarii sunt în mare număr, însă în același timp un număr destul de mare de români, 75.000, după statisticele bulgare, locuiesc în partea de nord-vest a Bulgariei și despre drepturile lor nu vorbește nimeni.

După ce se referă la posibilitățile ce au fost oferite Bulgariei de a avea un acces la Marea Egee și pe cari ea nu le-a folosit, dl. Swire, atrage atenția asupra primejdiei ce ar rezulta din satisfacerea pretențiilor Bulgariei.

„Frontierele prezente ale Bulgariei sunt la 70 de mile depărtare de Constanța, la nord și cu aproape aceeași distanță de Dardanele, la Sud. Ar fi cea mai mare nebunie, spune ziaristul, micșorând litoralul românesc la Marea Neagră și separând Turcia de Grecia în fa-

voarea Bulgariei, de ale cărei sentimente avem motive să ne îndoim.

Când Europa se va reîntoarce la o viață normală, pretențiile economice ale Bulgariei vor fi luate în seamă în planul general de reorganizare economică. Între timp însă sugestiile de a se face anumite concesiuni teritoriale Bulgariei nu ar mulțumi pe conducătorii ei prezenți și ar submina încrederea aliaților și prietenilor noștri români și greci, promovând scopuri opuse intereselor lor.”

„Sugestiile de a se ceda teritorii Bulgariei nu sunt bine venite, deoarece asemenea sugestii în trecut au încurajat pe conducătorii ei în politica lor de iredentism, care, în cele din urmă, a dăunat mai mult intereselor adevărate ale poporului bulgar.”

### ALTE DOUĂ SCRISORI

Simultan cu această scrisoare apărută în „Times”, au fost publicate alte două scrisori în „Daily Telegraph”, semnate prima de către dl. J. D. Stobart, iar a doua de N. Gheorghiu, doctorand în științe financiare dela Universitatea din Birmingham.

Dl. Stobart spune că singura cale pentru a se câștiga prietenia Bulgariei este cea economică.

La rândul său dl. Gheorghiu răspunde unui scurt pasagiu apărut într'un articol din „Daily Telegraph”, în care se sugera o apropiere între România și Bulgaria pe baza unui „gest simbolic”, satisfăcând în parte pretențiunile teritoriale, spunând între altele:

Și d. Swire termină scrisoarea sa spunând:

„Noi, românii considerăm problema Cadrilaterului rezolvată PENTRU TOT-DEAUNA.

Înșiși bulgarii, încă din 1913, au fost gata a ne ceda acest teritoriu, neunoscând drepturile noastre asupra lui. Conversații diplomatice în această direcție au avut loc în acea vreme la Londra și ele s'au încheiat cu acordul semnat la 9 Mai 1913. Tratatul dela București nu a făcut decât să pună în practică prevederile integrale ale acordului româno-bulgar, acordând României Dobrogea de Sud.

Am colonizat acest teritoriu cu români din Macedonia și cu veterani ai marelui război.

Bulgarii, cari nu au avut niciodată majoritatea în Cadrilater, reprezintă acum numai 22,7 la sută din totalul populației și numai în anumite sectoare mici ajung până la 38 la sută.”

## Când se va încheia acordul cu Rusia Sovietică

### Pretinsele propuneri făcute de Reich Sovietelor au fost desmințite Precizările dlui Chamberlain în Camera Comunelor

Londra, 20. (Rador.) — Întrebat la Camera asupra negocierilor cu Uniunea Sovietelor, dl. Chamberlain a declarat că guvernul Marelui Britannie și Franței examinează rapoartele ambasadiorilor lor cu privire la convorbirile avute Luni cu dl. Molotov.

Răspunzând laboristului Dalton premierul englez a spus: Este sigur că n'am ajuns încă la un acord și n'avem informații cu privire la pretinse propuneri făcute de guvernul german, spre a deschide Rusiei Sovietice un credit de 25 milioane lire.

Dl. Chamberlain răspunzând la alte întrebări și-a exprimat speranța că negocierile cu Rusia se vor încheia înainte

de a se lua vacanța Parlamentului. De asemenea a mai arătat că lordul Halifax așteaptă raportul ambasadiorului englez la Tokio asupra convorbirilor avute cu dl. Arita, ministrul de externe japonez.

**Aviz important!** Subsemnatul, cu onoare fac cunoscut, că am preluat dela Matei Delfel Salonul de cofură pentru Dame și Domni, unde se face și ondulațiuni permanente cu și fără curent electric la preț convenabil. Rog onor. public de binevoitorul concurs. Cu stimă: Iosif Buschbacher, frizer. Elisabetin, str. Memorandului, colț cu str. Feldioară.

De vânzare în Băile Herculane Vila Maria și de închiriat 8 camere foarte eftin. Informațiuni la Eduard Piblinger, Timișoara, IV., str. Memorandului 51. Telefon No. 26—29, ora 8 dim. sau 3 pm.



# Importante realizări edilitare la Lugoj

Străzi pavate, modernizarea Uzinei Electrice, un împrumut avantajos de 5 milioane

## Problema Liceului de Fete

Declarațiile dlui primar Dr. Ionel Dobrin făcute ziarului „Dacia”

### Dela trimisul nostru special

Lugoj, 20. — Lugojul a intrat într-o eră de progres sub conducerea tânărului și activului său primar, descendent al unei vechi familii bănățene. Dl. dr. Ionel Dobrin, om de serioase pregătiri și de mare cultură, e hotărât să dea orașului Lugoj strălucirea urbanistică pe care municipiul nu-l avea. (Se știe că titlul acesta a fost retras recent cetățil de pe malurile Timișului). Am cerut o întrevedere d-lui dr. Ionel Dobrin pentru a putea expune cititorilor noștri încă din acest prim număr realizările începute sub cele mai fericite auspicii ca și priceputul conducător al urbei.

#### MARE LUCRARI DE PAVARE ȘI ASFALTARE

Fără să se lase mult rugat sau hărțuit de întrebări fără rost, dl. primar dr. I. Dobrin ne expune cu conciziunea unui spirit metodic lucrările edilitare în curs de realizare.

În cadrul acțiunii de refacere a șoselei Arad—Timișoara—Craiova, întreprinse de guvern, pentru care s'a prevăzut suma de 40 milioane lei, în județul Severin se vor executa lucrări în valoare de 20 milioane. Statul și-a asumat și refacerea trecerilor prin orașe. Astfel pe teritoriul Lugojului se vor construi în beton: ieșirea spre Caransebeș, pe o lungime de 900 m, și ieșirea spre Timișoara în o lungime de 470 m pe teritoriul orașului Lugoj (alți 5 Km până la Coștei). Traseul șoselei de trecere se modifică, trecând prin noul pod de peste Timiș.

Orașul Lugoj execută cu mijloace proprii asfaltarea Pieței Mocsonyi, în fața Administrației Financiare, a Bisericii Ortodoxe și până la Poștă; Str. Buziașului va fi pavată până la bariera C. F. R.

Se canalizează Str. Bocșei până la linia ferată Buziaș, la fel și Str. Liviu Marcu. Se dă astfel satisfacție cartierului românesc atât de neglijat sub trecutele regimuri.

#### MODERNIZAREA UZINEI ELECTRICE

Tratatul cu întreprinderile Electromecanice ale Municipiului Timișoara pentru furnizarea curentului au fost părăsite și s'a trecut la reorganizarea Uzinei Electrice locale. Soluția aceasta este mai avantajoasă din toate punctele de vedere.

Dela curentul continuu, se trece la curentul trifazic. Mașinile și instalațiile necesare s'au comandat, iar punerea în funcție s'a început. Randamentul uzinei se sporește considerabil. Două motoare Sulzer-Frères de câte 450 CV se vor adăuga celor 700 CV disponibili actualmente. Se vor putea alimenta astfel în curent, prin transformatorul instalat la Abator, atât uzinele Muschong și Textila, cât și Școala de Agricultură, ba chiar și comunele Sălha și Coșteul.

#### SE CAUTA UN ARHITECT

Lucrările de urbanism proiectate necesită un personal tehnic calificat. Din nefericire la concursul publicat pentru ocuparea postului de inginer-arhitect al orașului nu s'a prezentat nimeni cu toată salarizarea de 8000 Lei oferită. E probabil că în curând va fi nevoie și de un inginer șef al Serviciului Tehnic Orașenesc, dl. ing. Steinbach fiind la vârsta pensionării.

#### IMPRUMUTUL DE 5 MILIOANE

În trecut, scuza lipsei de activitate edilitare a fost mereu lipsa mijloacelor materiale. Se târăneau tratativele unui împrumut mai însemnat oferit de o bancă, în condițiuni oneroase pentru

oraș. Noul regim a venit și aici cu o soluție ideală a problemei. Având concursul binevoitor și activ al d-lui Dr. Coriolan Băran, subsecretar de stat la Ministerul de Interne, — căruia interlocutorul nostru aduce omagii de recunoștință în cuvinte deosebit de călduroase — Primăria orașului Lugoj a obținut dela Casa de Depuneri un împrumut de 5 milioane lei, amortizabil în cinci ani de zile; prima rată se va plăti abia la 1 August 1940. Celelalte condițiuni sunt asemenea deosebit de avantajoase. Iată deci înlăturată principala piedică a unei politici edilitare de mare anvergură.

#### PROBLEMA LICEULUI DE FETE

Se știe că o seamă de parlamentari din Ținutul Timiș și alte personalități fruntașe au înaintat recent un memoriu către Ministerul Educației Naționale, cerând reînființarea Liceului de Fete „Julia Hajdeu” din Lugoj, redus acum doi ani la rangul de gimnaziu.

Cererea aceasta n'a putut fi satisfăcută — și suntem primii cari anunțăm această știre — din motive principiale: politica școlară a guvernului tinzând la dezvoltarea învățământului secundar profesional, nu se mai admite înființarea de licee teoretice.

În schimb părintele orașului va ajuta

gimnaziul de fete să găsească un adăpost mai demn de misiunea sa importantă. Clădirea actuală fiind cu totul improprie, se va construi una nouă. Comitetul școlar dispune de suma de 1,400.000 Lei în acest scop. Primăria va da în locațiune pe termen lung (25—30 ani) un teren potrivit unde, cu o cheltuială de ocaz de 2 milioane, se va ridica noul gimnaziu. Se va cere Rezidenței Regale a Ținutului Timiș să avanseze comitetului școlar suma ce lipsește, urmând să se restituie acest ajutor în rate anuale. Cunoșcând înțelegerea E. Sale D-lui Dr. Al. Marta pentru realizările de această natură, suntem siguri că cererea va găsi ascultare.

#### URARI PENTRU „DACIA”

Am abuzat prea mult de timpul d-lui Primar Dr. Ionel Dobrin. Îl așteptăm teancuri de acte de semnat. Îi mulțumim deci pentru interesanta expunere pe care a binevoit să ne-o facă și ne luăm rămas bun. Nu ne lasă însă să plecăm fără să ne facă cele mai calde urări de succes pentru reușita ziarului nostru „Dacia”, pe care — ne declară dl. Primar — îl așteptăm cu nerăbdare și cu încredere.

Nic. Ivan

## 20.430.772 lei pentru lucrările de adaptare ale palatului Ținutului Timiș

Trei firme din Timișoara, una din Arad și una din București vor da o nouă înălțare palatului destinat la început școlii de menaj

Miercuri dimineața a avut loc ședința comisiei de licitații care a decis asupra lucrărilor de adaptare ale noului palat al Ținutului Timiș. Comisia a fost prezidată de dl. dr. Gheorghe Ciupe, secretar general al Ținutului. Din comisie au mai făcut parte d-nii: Aurel Bobei, șeful serviciului financiar al Ținutului, ing. Petru Manciu, șeful serviciului tehnic, Liviu Ionașcu, șeful serviciului administrației locale și Emil Petrovič, șeful serviciului personalului.

Noul palat al Ținutului, după cum se știe, va fi cel destinat inițial școlii de menaj, situat pe Bul. Regina Maria și la care școala de menaj a renunțat în urma unui aranjament dintre ea și Rezidența Regală a Ținutului Timiș.

Lucrările de adaptare însumează un total de 20,430.772 lei, care s'au distribuit în următorul fel:

Firma arhitect Constantin Purcariu din Timișoara a primit lucrările de transformare, zidărie, beton armat, placaje artificiale, piatră naturală, trepte și podește, construirea adăpostului, tapete, instalațiile electrice, — în valoare de 15,993.431 lei.

Firma Richard Jurănescu din Timișoara a primit lucrările de lăcătușerie, — în valoare de 835.597 lei.

Firma Ioachim Tulbure din Arad a primit lucrările de sticlărie, — în valoare de 294.485 lei.

Firma Emil Bardi din Timișoara a primit lucrările de vopsit și zugrăvit, — în valoare de 665.050 lei.

Firma ing. Sinigaglia din București a primit lucrările de calorifer și apă caldă, — în valoare de 2,591.909 lei.

## Arestarea unei bande organizate, care Jefuia de ani de zile trenurile oprite în gara Caransebeș

Obiectele furate au fost regăsite la doi comercianți. Cum operau hoții.

Caransebeș 20. — De vre-o doi ani de zile se constată regulat de către organele C. F. R. că hoți rămași necunoscuți până acuma, profită de cele câteva minute de oprire ale trenurilor accelerate în gara Caransebeș pentru a fura diferite garnituri de aramă, curele, ba chiar și bucăți de plus din vagoanele de cl. I. și II. Toate cercetările întreprinse au eșuat, iar pagubele suferite de C. F. R. se urcau la un total însemnat.

Un avizer al gării Caransebeș, dl. Petru Nemeș ahotărât să facă lumină în această misterioasă afacere. De două luni de zile a pândit, până când zilele tre-

cute răbdarea i-a fost recompensată și hoții arestați. Ei sunt Nicolae Mărcuț, zis Pârâu, capul bandei, Mitru Tantu, Nicolae Dobrea și un al patrulea individ.

S'a constatat că hoții se urcau în trenurile abia oprite din partea opusă peronului smulgând și tăind la repezeală ce le era la îndemână. Ancheta a mai stabilit faptul surprinzător că banda vindea materialele furate unor negustori din Caransebeș. Perchițiunile efectuate au permis regăsirea unei părți din pradă la tapiterii Kohn și Kovács și la comerciantul de fier vechi Löwenfeld. Se cercetează rolul acestora.

## Procesul unor hoți arădani ajuns la curtea de apel din Timișoara

La Curtea de Apel din Timișoara a fost adus procesul a doi hoți vestiți din Arad, Adelman Ioan, originar din Sânpaul, și Iuliu Nagy.

Aceștia furaseră mai multe lucruri și bani la Arad și au fost condamnați de tribunalul de acolo, întâiul la un an închisoare corecțională și 5.000 lei amendă, iar al doilea la 1 an și 2 luni și la o amendă tot de 5.000 lei.

Curtea de Apel a redus pedeapsa lui Iuliu Nagy la un an închisoare și 500 lei amendă, iar apelul lui Adelman Ioan l-a respins.

## Crimă înfiorătoare la Deta

Deta 20. În comuna fruntașă Deta s'a întâmplat ieri dimineața pe la ora 3 o înfiorătoare crimă. Țăranul Ioan Drăgan, de 40 ani, a fost omorât de Gh. Stoian, originar din Sfântul Gheorghe (Năsăud), care l-a lovit cu un topor în cap și în umeri, ciopârțindu-l.

Criminalul a dispărut fără urme.

Antecedentele crimei nu se cunosc până acum.

## Concursuri muzicale și sportive muncitorești

Timișoara, 20. — Ministerul muncii, a trimis Camerei de muncă din Timișoara o adresă prin care i se cere ca în cadrul Muncă și Voe Bună să organizeze concursuri pe seama Societăților muzicale și sportive ale întreprinderilor industriale.

Cu prilejul acestor concursuri, va face o selecționare. Acele formațiuni cari se vor dovedi cele mai bine pregătite, vor fi duse la București spre a lua parte la marele concurs pe țară ce se va organiza la toamnă de către Muncă și Voe Bună.

## „Comoara Impăratului Radovan”

Cartea dlui Iovan Ducici (primul ambasador al Jugoslaviei la București, membru al Academiei Jugoslave și principiu al poeziei sârbe, pe care Prof. N. Iorga o numește „Carte de Naltă Înțelepciune”, a apărut decurând în traducere românească.

„Comoara Impăratului Radovan” cuprinde opt eseuri: despre fericire, iubire, femele, prietenie, tinerețe și bătrânețe, despre poezi, eroi și proroci.

Titlul cărții este o expresie metaforică, iar obiectul ei e metafizic.

Impăratul Radovan reprezintă treapta cea mai înaltă a cunoașterii, a stăpânirii în spirit, a apropierii de esență. El e nemuritor, trăind dincolo de limite, într'un absolut pe care mintea omenească să-l cucerească. Impăratul a lăsat tuturor moștenire o „comoară” pe care căutându-o în pământul făpturii noastre, putem să ne împărtășim de substanța lui metafizică.

Volumul apărut în traducere românească e foarte mult apreciat de publicul nostru timișorean, mai ales că traducătorul este bănățeanul B. Pisarov, apreciatul teolog, lector de limba și literatura sârbă la Facultatea de Litere și Filozofie din București.

# ECONOMICE-FINANCIARE

## Valorificarea grâului

Problema valorificării grâului este la ordinea zilei. De ani de zile este, în permanență, la ordinea zilei. În lunile Iulie—August ale fiecărui an, însă, este mai ardentă. Guvernul țării noastre, ca de altfel guvernele tuturor țărilor agricole, fac mari sforțări și aduc mari sacrificii ca acest produs să poată fi vândut de producători la un preț care să asigure o rentabilitate, fie ea cât de mică. Grâul din care se face bucată de pâine, a ajuns azi să nu mai fie marfă căutată ca din trecut, deși este produsul agricol cel mai răspândit, deși este cel mai important articol în alimentația omenească.

Cum de s'a ajuns la această situație? Răspunsul nu se poate da în două cuvinte. Sunt mai multe cauzele care au determinat criza grâului. Cu altă ocazie le vom analiza. De data aceasta avem o datorință cu toți: să ajutăm guvernul în opera de valorificare a grâului. Se cheltuiesc drept subvenție miliarde și este de datorința tuturor oamenilor de bine să vegheze ca aceste subvenții să ajungă la destinație. Ar fi păcat ca, din sacrificiul tuturor, să se îmbogățească niște nechemafia. În primul rând agricultorii noștri, împreună cu organizațiile lor profesionale, au datorința să dea

guvernului concursul ca operațiunile de valorificare să se desfășoare în condițiuni satisfăcătoare.

Mai ales agricultorii să nu uite că atunci când statul, prin sacrificiile amintite, le asigură un preț care depășește, cu circa 10.000 lei la vagon, așa fixul „preț mondial”, au obligațiunea să fie demni de acest sacrificiu, livrând marfă de calitate corespunzătoare și în special. Să fie cinstiți la livrare. Numai îndeplinind aceste din urmă condițiuni producătorii au dreptul să pretindă ca statul să-și exercite protecția față de ei. S'au prevăzut fonduri suficiente, pentru ca opera de valorificare să reușească pe deplin. Deci specula nu va putea să profite, dacă agricultorii noștri vor fi disciplinați și vor căuta să uzeze de organele însărcinate cu valorificarea. Comerțul particular are și el teren de activitate suficient, bineînțeles, cu o condiție: să cumpere în condițiunile prevăzute de lege. Cei ce vor contraveni vor suferi rigorile legii, căci statul care s'a hotărât să aducă sacrificii imense pentru rezolvarea acestei importante probleme, va ști să aplice și biciul celor neînțelegători.

„ARGUȘ”

## Un succes al senatorilor agricultori

### Tractoarele agricole sunt scutite de impozite

Timișoara, 20. În urma intervențiilor făcute de senatori agricultori, Ministerul Agriculturii și Domeniilor, printr-o adresă sosită la Camera de agricultură din localitate, aduce la cunoștință că s'au dat dispozițiuni ca tractoarele care sunt folosite exclusiv în agricultură, pe viitor vor fi scutite de impozite, conform art. 12 aliniat h. din legea impozi-

elor pe automobile.

Scutirea se va da pe baza declarației făcută de proprietar către Administrația financiară.

Iată un succes de pe urma căruia agricultura românească nu va avea decât de profitat, căci în felul acesta se înlesnesc posibilitățile de motorizare a agriculturii.

## Știri economice

**Bilanțuri.** La un capital de 5.000.000 lei și 100.000 lei fonduri de rezervă, marea fabrică de încălțăminte Filt din Timișoara, a înregistrat în anul comercial 1938, un deficit de 1.393.535 lei.

— Fabrica de ciorapi Standard din Timișoara, realizează în anul trecut, la un capital de 15.000.000 lei, și 1.400.000 lei fonduri de rezervă, un beneficiu de 2.600.000 lei.

**Export de țesături timișorene în Belgia și Anglia.** Industria Lânei din Timișoara, a primit autorizația de a exporta în compensație, în Anglia și Belgia produsele sale de lână țesută.

## Necesitatea amenajării piețelor din Timișoara

### Lipsa unei hale

Municipiul nostru, datorită întinderii și populației, constituie unul dintre cele mai mari și însemnate orașe din țară. Așezarea sa geografică și legătură de comunicație cu alte orașe din țară, i-a permis o frumoasă dezvoltare, schimbându-și aspectul, an de an. Cu toate acestea, în legătură cu unele lucrări de ordin edilitar, au rămas lucruri care nu-l deosebesc aproape întru nimic față de trecut.

Una dintre marile scăderi remarcate de locuitorii acestui municipiu cât și de alți cetățeni flotanți ce ne vizitează urbea noastră, este complectă stare de primitivitate și lipsă de igienă a piețelor de desfacerea alimentelor. Este drept că nu de mult s'au luat măsuri de îndreptare, prin interzicerea șatrelor de pe piețele timișorene. Dar dacă au fost luate aceste măsuri din punct de vedere igienic, ar fi trebuit să se ia măsuri și contra vânzătorilor, cari își pun marfa pe jos. Când dă un vânt sau ploaie, as-

pectul acestor negustori ambulanti îți dă impresia cea mai detestabilă.

Noroiul, praful și ploaia, cad peste alimente, iar alimentele murdare și ades infectate.

Toate aceste lucruri s'ar putea înlătura printr-o minimă efortare și bunăvoință din partea conducerei municipiului Timișoara.

O altă lipsă pe care o resimte populația acestui municipiu este lipsa unei hale cu tot confortul pentru desfacerea cărnei, pâinei, peștelui, etc.

În urma interzicerii vânzării pe piață a cărnei și pâinei, negustorii și-au deschis prăvălii pe toate străzile principale ale orașului unde se distribuie carnea și pâinea. Ar fi de dorit ca edilii noștri să construiască o hală în care s'ar putea concentra toți negustorii de acest soi.

Noi alături de populația acestui municipiu, ne facem datoria de a semnala aceste lipsuri, atrăgând atenția gospodarilor din fruntea municipiului.



## Reforme în football

În acest an vacanța uzuală din footballul nostru cunoaște o activitate febrilă, neobicinuită, caracterizată prin străduințele pontifilor, cari sesizați de criza care bântuie în lumea acestui sport, caută a formula care să curme răul constat de pân' acum.

Anume footballul, s'a constatat că, suferă pe de-o parte o decadentă tehnică, iar pe de alta, publicul din orașele provinciale nu manifestă suficient interes față de matchurile programate, astfel că partidele oficiale se soldează în majoritatea cazurilor cu deficite, sau în cel mai bun caz cu rețete cari abia acoperă cheltuelile de deplăsere.

Un excident, pentru a acoperi cel puțin o parte din regia generală a clubului, a devenit o utopie.

O altă dificultate a footballului nostru mai este și vecinica hărțuială legată de promovarea și retrogradarea grupărilor din Divizia A, lucru care provoacă anual mari nemulțumiri legate de o serie de fapte, cari dau naștere la incidente, aranjamente de matchuri, deci la întâmplări cari nu au nimic comun cu sportul.

Rentabilitatea în footballul profesionist a scăzut în așa măsură, că majoritatea grupărilor se sbat în criză materială acută, manifestată chiar prin datorii față de jucători, antrenori și magazine de articole de sport.

### CE FACE OFICIALITATEA?

Forurile competente, sesizate de această stare de lucruri, studiază posibilitățile de remediere.

Din informațiunile cari transpiră în public se poate deduce că reforma care se proiectează nu va putea soluționa criza footballului nostru.

Anume se intenționează crearea unei Divizii Naționale în care să între, pe lângă trei echipe din capitală, câte o grupă din marile centre din provincie, adică Cernăuți, Chișinău, Iași, Sibiu, Galați, Constanța, Craiova, Arad, Timișoara, Cluj, Arad și Oradea.

Restul echipelor de mână întâia urmând să joace în Diviziile B.

Pin aceasta regrupare a echipelor se urmărește evitarea matchurilor cuplate în București și eliminarea concurenței dintre echipele din provincie.

### PROECTUL ESTE DAUNATOR

Chiar din primul moment se vede că acest proiect este bazat pe o concepție greșită, căci nu va putea elimina deficitele iar pe de altă parte nu va putea contribui cu nimic la ridicarea clasei footballului românesc.

Deficitele vor persista căci nu se vor reduce cu nimic cheltuelile de deplăsere, din contra prin introducerea echi-

pelor din Cernăuți, Chișinău și Iași, grupările au de acoperit distanțe de mii de kilometri, lucru care necesită pe lângă cheltueli mai mari și concedii mai multe și impun jucătorilor toate neplăcerile și oboselele voiajurilor lungi.

O călătorie dela Oradea la Chișinău este un adevărat calvar, și neputem da seamă de randamentul scăzut de condiției fizice cu care vor evolua jucătorii în ziua matchurilor.

Dacă la Iași, Cernăuți sau Chișinău un match cu vre-o grupă din București sau din centrele transilvănene poate produce interesul publicului, aceasta nu se poate afirma la matchurile din retur, când aceste echipe vor veni să joace în localitățile unde pretențiunile publicului sunt cu mult mai rafinate.

### O POMANĂ ȘI O NEDREPTATE

Proiectul exclude ca din București să fie mai multe echipe decât trei, iar din provincia mai multe decât una, în Divizia A.

Este o pomană care se face pentru așa zisele „centre noi”. Vor intra deci echipe cari nu au putut să se claseze nici măcar în fruntea seriei din Divizia D în care au activat până în prezent, deși echipe cu valoare foarte scăzută.

În schimb nu vor putea intra echipele mari din capitală și din adevăratele centre de football din Transilvania.

Gloria, Universitatea, Crișana, Chinul au pierdut orice posibilitate de a promova!

Mai mult încă! Echipele bune — ce au dovedit în decursul matchurilor din trecut — ca de ex. U. D. R. și Carpați, deși în clasament sunt mai bune decât cele împuse, nu vor putea fi alături de marile echipe pe cari i-au egalet și întrecut descari până azi.

### UN MONOPOL?

Proiectul de reformă vrea să creeze o serie de echipe privilegiate cărora li se asigură un monopol la bursa footballului, prin eliminarea concurenței.

Ori progresul în football nu se poate realiza decât printr-o concurență continuă și absolut liberă.

Scopul reformei nu va putea fi realizat, căci vor fi prea puțini cari vor dori să vadă echipele modeste, cari abia acum învață. Acest joc, deci pe lângă o scădere a nivelului — clasa footballului se va prosti — se împiedecă posibilitățile de emancipare a grupărilor din provinciile noi.

Și ceace este și mai trist, reforma va lovi în primul rând echipele românești, cari nu pot rivaliza cu posibilitățile materiale ale grupărilor minoritare.

Z. A. V.

## Vom găsi jucători destui!

### Ne declară un fruntaș dela Gloria

Un eminent sportiv dela Gloria Arad, cu care am avut ocazia să vorbim despre planurile echipei retrogradate, ne-a făcut câteva declarații interesante pe care le publicăm, dat fiind că reoglindesc o mentalitate sănătoasă:

„Desigur suntem mârniți de trista soartă a echipei noastre, mai ales că am ajuns aici nu numai din vina noastră. Am avut și avem jucători foarte buni, dar din cauza lipsei mijloacelor materiale, am fost siliți să ne despărțim de ei, căci nu am avut posibilitatea să le satisfacem tuturor pretențiunile materiale.

Totuși nu putem descuraja. Avem câțiva juniori de real talent. Pe aceștia îi vom utiliza și sperăm că vor da satisfacție și vor deveni vedete cum au devenit la noi mulți alții.

Am consultat pe mulți dintre ei și am putut constata cu plăcere că nu sunt contaminați de boala profesionismului și că dragostea lor față de club prezintă suficiente garanții că sportul românesc la Arad va avea reprezentanți inimoși și în viitor.

Credem că sentimentele lor vor compensa suficient elanul retribuit cu bani, cu care joacă alți footballiști.”



# Informațiuni din Timișoara

**Concediul dlui Rezident Regal dr. Alexandru Marta.** Excelența Sa d. dr. Alexandru Marta, rezident regal al Ținutului Timiș, a plecat în concediu luni 17 crt. Excelența Sa își petrece concediul la Bocșa-montană.

În timpul absenței, Excelența Sa d. Rezident Regal este înlocuit de d. dr. Gh. Ciupe, secretar gen. al Ținutului, care s'a înapoiat din concediul petrecut în Italia.

## Nouii agenți de urmărire rurali în județul Timiș-Torontal

Timișoara, 20. Ministerul de finanțe a repartizat, recent, pe lângă Administrația financiară de încasări și plăți a județului Timiș-Torontal, un număr de 36 noui agenți de urmărire rurali. D. administrator financiar Mircu a repartizat pe noii agenți de urmărire, cu prealabila autorizație a dlui inspector financiar V. Tăutu, la toate circumscripțiile de percepere din județ, în raport cu necesitățile serviciilor respective.

**Numirea noilor agenți de urmărire rurali.** — ne-a declarat d. administrator financiar Mircu — e o dovadă în plus că ministerul de finanțe ține ca încasările să se efectueze la maximum posibil în județul nostru încasările s'au făcut întotdeauna în mod normal, dar e bine să ne folosim și de acest prilej pentru a aminti contribuabililor că e o datorie elementară a lor să se pună la curent cu plățile, fără constrângeri executive, mai ales în vremurile grele de azi, când Statul are de făcut față atâtor îndatoriri noi și importante.

## Organizarea meseriașilor și muncitorilor timișoreni gărzile Frontului Renașterii Naționale

Timișoara 20. Duminecă, la ora 10 a. m. a avut loc, în sala de festivități a liceului comercial, o consfătuire a membrilor selecționați ai gărzii Naționale din rândurile muncitorilor și meseriașilor dela diferite întreprinderi din Timișoara.

D. col. D. Madancovici, comandantul gărzilor F. R. N. din ținutul Timiș, a dat cuvântul dlor Petcu și Voichița, reprezentanții meseriașilor și muncitorilor, îndemnând pe colegii lor să se înscrie în număr cât mai mare în gardă.

Din inițiativa muncitorilor și a meseriașilor s'a format un comitet, care va lua contact cu furnizorii de stofă albăstră și cu croitorii, în scopul de a se confecționa pe seama membrilor meseriași și muncitor ai gărzilor F. R. N. uniforme.

D. col. N. Madancovici a arătat importanța gărzilor F. R. N. și misiunea patriotică îndeplinită de membri acestor gărzii, adresând muncitorilor și meseriașilor un apel călduros pentru înscriere.

La ora 11, meseriași și muncitori prezenți s'au încolonat și, cu fanfara C. F. R. în frunte, au defilat pe străzile principale ale orașului. Defilarea a fost condusă de d. col. N. Madancovici, comandant de ținut, căpitan Ursu, comandantul județului Timiș-Torontal și N. Galetaru, secretar general al gărzilor F. R. N. din ținutul Timiș.

În fața Rezidenței defilarea, care a decurs în deplină ordine și disciplină, a fost primită de d. col. N. Madancovici.

D. Dr. Nicolae Table, secretar general al municipiului Timișoara și-a luat concediu pe ziua de 17 Iulie. Dsa își petrece concediul, la Mărul unde rămâne până la 10 August, când își reia serviciul în primire. Pe timpul absenței, d. dr. Table este înlocuit de d. dr. Ernest Heim, șeful serviciului ocrotirilor sociale

**Funcționarii Administrației Financiare Timiș-Torontal nu primesc concedii.** În timp ce la toate instituțiile de Stat și particulare se acordă legiuitele concedii de odihnă, — la Administrația Financiară din Timișoara se lucrează fără preget. Se plâng în surdina funcționarii că nu se respectă nici orarul de vară, trebuind să lucreze și înainte și după masă, iar concedii de odihnă nu a început încă să li se acorde.

Forurile vizate credem că vor dispune cele de cuviință spre a se bucura toți funcționarii de avantajele legale.

**Viza livretelor de pensii.** Percepția circumscripției I-a Cetate, Ronaf și Blăscovici, începe de azi 20 Iulie, viza livretelor de pensii de toate categoriile (civile, militare și c. f. r.).

**Plata impozitelor către Stat.** Tuturor percepțiilor li s'au dat ordine severe cu privire la încasarea impozitelor. Nu se admite nici un fel de pasiune sau amânare.

În caz de neplată în termen legal, se face execuție cu ridicata.

Taxele referitoare la fondul de înzestrarea apărării naționale trebuiesc încasate în întregime.

4 mănșari, 4 cusătoare de mănși, 5 tăbăcări și 5—6 ucenici, se primesc la fabrica „Westend”, tot prin Oficiul de plasare.

**Nouii numiri de medici de circumscripție la Casa Asigurărilor Sociale din Timișoara.** Pe data de 15 Iulie s'a făcut următoarele numiri de medici de circumscripție: Dr. Aurel Caiman la circumscripția medicală Jamul-mare, Dr. Nicolae Stoenescu, la circumscripția medicală Bogda, Dr. A. Țiucra la circumscripția medicală Orșoara.

**La băile Vălocele (jud. Trei Scaune)** soția dlui Gheorghe Bugariu, procurist în centrala Băncii Românești, fratele redactorului nostru Aurel Bugariu — a dat naștere unui băieț voinic care a fost botezat: Voicu-Teofil. Transmitem felicitări!

**Dl. Dr. Iosif Petric** șeful serviciului avocaților publici își face concediul de o lună, începând dela 15 Iulie la Sângiorz-băi. Locuitor a rămas dl avocat Dr. Ion Ciolac.

**La baroul avocaților și-au cerut înscrierea d. Octavian Bocea** născ. în Giroc 1914; dl. Coriolan Velici născut în Comloșul mare 1899, și Ioan Pop născ. în Corneni-Someș 1908.

**Deasemenea a cerut înscrierea în corpul avocaților definitivii dl. Dr. Bela Szathmar** y avocat stagiar în biroul Dr. Oprea—Deutsch.

**DELA SERVICIUL SANITAR AL MUNICIPIULUI TIMIȘOARA.** În ultimele zile s'au declarat în orașul nostru următoarele cazuri de epidemie: scaldatină 2 cazuri, malarie 5 cazuri, pojar 2 cazuri, erisipel 3 cazuri și difterie 1 caz. Serviciul sanitar a luat măsuri pentru izolarea bolnavilor, iar cei mai grav bolnavi au fost internați în spitalul epidemie.

**Conferința pentru studierea anteproiectului de statut al funcționarilor publici.** Azi Joi 20 Iulie, are loc, la d. inspector general administrativ Iuliu Ionescu, o conferință pentru studierea anteproiectului de statut al funcționarilor publici.

**Pentru postul de notar public din Chișineu-Criș** rămas vacant prin săvârșirea din viață a vajnicului luptător naționalist Dr. Ioan Suci, s'au înregistrat 15 petițiuni.

**Dela „Asociația cercetașilor de război”.** Conducerea „Asociației cercetașilor de război”, prezidată de dl. prim-procuror Alexandru Buzoianu, anunță pe onor. membri că și-a întrerupt activitatea până la data de 15 August crt.

**Dl. avocat Dr. Pompiliu Ciobanu,** președintele Asociației proprietarilor de case din Timișoara, își petrece vacanța la vila d-sale din Buziaș, împreună cu doamna Aurelia Dr. Ciobanu, președinta Reuniunii Femeilor Române din Banat.

**Dl. Prof. Cristescu** dela Politehnică își petrece vacanța tot la Buziaș. — Dl. profesor univ. S t a n c e s c u e numit pe timpul acestei vacanțe comandant străjer la Craiova.

**Politehnica timișoreană,** din fonduri proprii a dat în antrepriză societății „Sinegalia” din București, construcția și instalarea de calorifer la pavilionul mecanic din cartierul Elisabetin. Instalația va costa 2,300.000 lei.

**Dl. Dr. Coriolan Bugariu** își petrece vacanța la Sovata.

**Dl. prof. Ghermănescu,** se află la TeKirghiol.

**Dl. prof. Constantin Teodorescu,** rectorul școlii politehnice este transferat din Timișoara la școala politehnică din București la catedra de rezistența materialelor și statistică grafică. În prezent d. rector se află concentrat ca locotenent de Geniu.

**DELA OFICIUL DE PLASARE.** Oficiul de plasare al Statului, din str. Eugen de Savoia 12, caută pentru fabrica „Industria Lănel” 10 lucrătoare tinere, între 17—19 ani. Prezentarea la Oficiul de plasare.

**Rezidența Ținutului Timiș** a promis sprijinul său material ca în toamnă să se poată duce la bun sfârșit Cantina Studenților dela Politehnică.

**Dl. Vespasian Stețiu,** directorul Casei Asigurărilor Sociale fiind plecat în concediu la Steierdorf pe timp de o lună, locul dl. director îl deține dl. Dr. C. Numianu.

**Dl. ING. DION MARDAN** directorul fabricii de tutun din Timișoara, s'a reintors dela Cluj, unde a fost într'un sanatoriu pentru îngrijirea sănătății d-sale și-a reluat activitatea.

**La Curtea locală administrativă** sunt debateri în zilele de Miercuri și Vineri. Complectul de vară este format din dl. Dr. Titus Olariu ca președinte, Dr. Titus Haneș consilier și Dr. Emil Botiș ca referent. Se dă mare atenție cauzelor înaintate la această instanță dat fiind că chestiunile administrative prezintă caracter urgent.

**Cooperatiste.** Federala Timișoara, și-a convocat comitetul pentru a fi completate locurile vacante prin demisia unor membri. Această reorganizare se face în vederea începerii operațiunilor de valorificare a grăului.

**Plasa Centrală a Timișorii** a vărsat pentru înzestrarea armatei 400.000 Lei deocamdată. În curând speră să se verse în completare, până la un milion.

**Noua promoție de ingineri.** Între 1 Mai și 15 Iulie la Școala Politehnică s'au susținut și eliberat 24 diplome de inginer, dintre cari 21 ingineri electromecanici și 3 ing. mine și metalurgie. Din aceștia 9 sunt din Ardeal; 9 din Vechiul Regat, 2 din Banat și 4 din Basarabia. Iată numele proaspeților ingineri: Ender Ioan, Ivanovschi Boris, Tolpeghin Alex., Rațiu Emil, Demeter St., Panțiu L., Niculescu C., Kupfer Romeo, Güttler Wolfgang, Meici I., Rispolojenski, Nic., Micula Mircea, Ghitta St. Pop Lucian, Sterie A., Singer G., Vlăduțiu M., Nagy-Csaba Bela, Piscurariu C., Umann E., Iotta Barbu, Ciuhureanu P., Bositz Bela, Chintoanu Sabin.

**Șeful contenciosului Camerei de muncă în concediu.** Dl. dr. Ion Ionescu, șeful contenciosului Camerei de muncă din localitate a plecat azi la moșia sa din Jebel, unde își va petrece concediul.

**Un nou licențiat.** Dl. Silviu Petcu, fiul harnicului învățător Petcu din localitate a obținut licența la Academia Comercială din Cluj.

## Corul „Speranța” în excursie

După intensa activitate desfășurată în anul în curs, cunoscutul cor „Speranța” din cartierul Fabrică, condus cu însoțire de d-nii președinți Cornel Maniu, Nicolae Galetaru și D. Dumitracu, va face o excursie în comunele fruntașe din județul Timiș-Torontal, unde va da mai multe concerte.

**Primul popas al corului „Speranța”** va fi la Lipova renumita stațiune climaterică a Banatului unde în seara zilei de Duminică 23 Iulie, va da un concert.

**Neobosita activitate a corului „Speranța”,** a cărui contribuție la culturalizarea maselor bănățene a fost permanentă, dela înființarea lui, merită să fie subliniată.

## Întreruperea navigației vaselor comerciale pe canalul Bega

Timișoara, Căpitania portului Timișoara a hotărât să închidă navigația vaselor fluviale de comerț, pe timp de 7—10 zile, începând cu ziua de 24 Iulie crt., între Sânmihaiul Român și Timișoara.

Această hotărâre a fost determinată de lucrările ce se vor efectua pentru lărgirea bazinului de întorcere. Apa din canalul Bega va fi scăzută la nivelul de 1 metru, așa că nu vor putea intra în port decât vasele goale.

BODEGA — RESTAURANT

# COOPERATIVA

UNIREA COOPERATIVELOR

Timișoara IV., strada Brătianu No. 32.

(lângă gară) Servește mâncări românești și gustoase Precum și vinuri aiese din toate ținuturile. Muzica românească Gh. Luca din Orșova distrează publicul.

# ULTIMA ORA

După întoarcerea contelui Ciano din Spania

## Italia consideră „isterice” și „contrazicătoare” democrațiile europene Pe cine se poate bizui Spania Nouă

Un semnificativ articol al ziarului „Informazione Diplomatica”

ROMA, 20. (Rador) — „Informazione Diplomatica” publică următoarea notă:

Primirea excepțional de cordială pe care șefii militari, civili și religioși precum și masele Spaniei Noi au făcut-o ministrului de externe Ciano, a avut un adânc răsunet în cercurile răspunzătoare din Roma și în spiritul poporului italian.

Călătoria contelui Ciano a arătat că între Spaniei și Italia există legături de prietenie care și-au făcut și-și vor mai face dovezile.

Se subliniază că atitudinea marilor democrații cu prilejul acestei călătorii a fost ca de obicei „isterică” și „contra-

zicătoare”. S'a încercat la început minimalizarea ei, apoi s'a declarat că este o manifestare sentimentală fără însemnătate politică.

După comunicatul asupra conversațiilor a trebuit să se admită o oarecare însemnătate politică a călătoriei, dar care nu anunță semnarea de protocoale diplomatice. Ori în cercurile răspunzătoare din Roma se observă că tot ce s'a petrecut zilele acestea în Spania este un indiciu semnificativ cu privire la locul Spaniei în Europa. Unii s'au prefăcut a uita că Spania generalului Franco a și ales: ea a aderat la pactul anticomin-

tern și a părăsit Societatea Națiunilor.

Aceste două acte așează Spania în tabăra opusă celei a marilor democrații, dintre care una este limitrofă Spaniei și continuă pe căi piezișe să amenințe în mod ipocrit existența Spaniei Noi, pe când Spania generalului Franco știe că poate să se bizuie astăzi ca și mâine pe solidaritatea promptă și absolută a Italiei fasciste.

Generalismul Franco își va da personal seama de sentimentele poporului italian, dat față de Spania Nouă când va vizita Roma și Italia spre sfârșitul lunii Septembrie, și când va primi onorurile

măcar n'a făcut armată.

Parchetul de Chișinău a luat măsuri pentru sechestrarea averii numitului care dându-se drept ofițer invalid încasa regulat o pensie de 8000 de lei, de mai bine de 20 de ani.

Deasemenea i-s'a deschis și acțiune publică pentru fals.

## Azi serbătoare legală

București, 20. (SIR.) — Azi fiind sărbătoare legală ministerele, autoritățile publice, Bursa și Banca Națională vor fi închise.

La ministere activitatea va fi reluată Vineri după amiază. Bursa și Banca Națională Vineri dimineața. Magazinele vor fi deschise.

## Guvernul va inaugura azi asociația polisportivă „Aeronautica și Marina”

București, 20. (SIR.) — Azi, Joi la amiază are loc în prezența M. S. Regelui inaugurarea Asociației polisportive „Aeronautica și Marina” de sub președinția d-lui ministru general adj. Paul Teodorescu. Clubul va fi situat pe malul lacului Herăstrău având frumoase pavilioane, terenuri de tenis, bărci de canotaj, plaje de înot, educația fizică, material de sport aeronautic etc.

## Consiliu de miniștri la Londra

Londra, 20. (Rador.) — Guvernul a ținut ieri obișnuitul consiliu de miniștri. S'a examinat negocierile anglo-franco-sovietice din Moscova, apoi convorbirile din Tokio și măsurile de luat împotriva organizațiilor teroriste și măsuri pentru întărirea poliției.

## Înțelegerea balcanică trebuie să rămâne liberă și complet independentă

Atena, 20. (Rador.) — Noul ministru al Jugoslaviei Vucevici care și-a prezentat scrisorile de acreditare Suveranului Greciei, a făcut presei elene următoarea declarație:

— Jugoslavia și Grecia urmăresc și mai departe politica lor constructivă în cadrul înțelegerei balcanice. După părerea noastră înțelegerea balcanică trebuie să rămână liberă și complet independentă în hotărârile și acțiunile ei și să nu aibă decât singură grija de a asigura în mod solidar pacea în Balcani ca și independența și libertatea membrilor ei.

## Toate insulele din apropierea canalului Panama vor fi cumpărate de Statele Unite ?

Washington, 20. (Rador.) — Senatorul Lundilen, a făcut în Senat o propunere senzațională. El a cerut ca Statele Unite să cumpere toate insulele care se află într-o rază de 1500 mile de canalul Panama.

Senatorul Lundilen a mai propus ca Franța și Anglia să cedeze Statelor Unite cu titlu de plată parțială asupra datorilor de război, posesiunile lor din Guyana, aceasta din motive de ordin strategic.

## Bulgaria va rămâne neutră în caz de războiu ?

Declarațiile dlui Musanoff făcute la Londra

Londra, 20. (Rador.) — D. Musanoff, președintele camerei bulgare a fost ieri la dejun, oaspele dlui Butler, subsecretar de stat al ministerului de externe. D. Musanoff a mai avut o întrevedere și cu d. Eden.

D-sa a declarat corespondentului

„Havas” că vizita lui în Anglia este o vizită de informare, așa cum a fost cea din Paris.

D. Musanoff a mai precizat că scopul vizitei sale este de a face ca opinia publică occidentală să înțeleagă mai bine punctul de vedere bulgar în împrejură-

rile actuale, străduindu-se să explice personalităților cu care a avut întrevederi, motivele de ordin politic și economic pentru care Bulgaria este actualmente chemată să rămână neutră în caz de război.

## O zi abundentă în crime și nenorociri

Cadavrul de pe șoseaua Zărnești  
Lugubre descoperiri în două comune din jud. Buzău  
Sinuciderea unui evadat din Tg. Ocna

## Un fals ofițer invalid încasa de 20 de ani pensie dela stat

BUCUREȘTI, 20 (SIR) — Pe șoseaua Zărnești—Măgura, a fost găsit pe malul unui râu, cadavrul d-nei Eugenia Emilian Pepene, soția primarului din comuna Măgura—Brașov. Se crede că cineva a asasinat pe soția primarului și apoi i-a rostogolit cadavrul în albia râului.

Din cercetări rezultă că numita plecase de vreme să se plimbe într-o trăsurică la care avea înhamat un pur sânge. Deși trăsura a fost găsită sfărâmată și calul lângă cadavrul stăpânei, totuși există indicii că o mână criminală a săvârșit abominabila faptă.

### GRAV ACCIDENT DE MUNCA

București, 20. (SIR.) — Un groaznic accident de muncă s'a înregistrat în comuna Vogoane din jud. Buzău. Mecanicul C. Dumitru, vrând să pună pe roți o curea de transmisiune în timp ce motorul funcționa, o roată i-a prins mână, pe care i-a smuls-o din umăr.

In stare muribundă nenorecitură a fost internat în spitalul din Buzău.

### COPII INECAT

Brașov, 20 (SIR) — Copilul Gh. Dragomir și-a găsit moartea scâldându-se în râul Casin. Partea dureroasă e că

tocmai părințele copilului a găsit cadavrul, la un kilometru de locul nenorocirii.

Tatăl nenorocitului copil suferind un șoc nervos, a fost internat în spitalul din Brașov.

### LUGUBRA DESCOPERIRE DINTR'O LOCALITATE DIN JUD. BUZĂU

Buzău, 20 (SIR.) — Pe moșia d-lui general Uică, din comuna Tohani, a fost găsit cadavrul lucrătorului Ion Gălățeanu.

Tot o asemenea descoperire lugubră s'a făcut și în comuna Țintestești, din apropierea Buzăului, unde a fost descoperit cadavrul unui necunoscut, jumătate desgroțat și mârșit de câini.

Se fac cercetări în legătură cu aceste morți ciudate.

### ABONINABILA CRIMA A UNUI PĂRINTE

Buzău, 20. (SIR.) — Copilul Dumitru Baniță de 8 ani, din comuna Săcăteanca, intrând în livada țăranelui Victor Mazală, ca să fure prune, a fost prins de acesta, aplicându-i o corecție.

Petre Ion Baniță, tatăl copilului, auzind că i-a fost bătută odrasla-i hoată, a luat toporul ducându-se la Mazală și fără a mai aștepta vre-o lămurire din partea aceluia, l-a lovit în cap, despi-

cându-i țeasta. Victima a murit în câteva clipe.

Criminalul a fost arestat de jandarmi, triumfului.

### EVADATII DELA TG. OCNA AU FOST DESCOPERIȚI

Brașov 20. (SIR.) — Jandarmii urmărind pe cei doi evadați dela închisoarea Tg. Ocna au surprins ieri pe fugarii Marin Velciu, condamnat la muncă silnică pe viață și pe Dumitru Mitea, condamnat la 20 ani muncă silnică. Stimțându-se urmăriți, evadații au fugit în pădurea ce acoperă muntele Chiricea Laloaia. Aci văzându-se înconjuțați, Marin Velciu și-a tras un glonte de armă în cap, rămânând mort pe loc. Mitea a reușit în ultima clipă să dispară în desișul pădurii.

### FALS OFIȚER INVALID CARE ÎNCASA PENSIE DELA STAT

CHIȘINĂU, 20. (SIR) — In urma unor denunțuri și făcându-se cercetări, s'a dovedit că numitul Constantin Barbarin, încasa din anul 1918 pensie de sublocotenent invalid. Cei ascultați în această afacere au declarat că Barbarin are degetele dela o mână tăiate de o masină de trerat încă din anul 1906 și că nici